LETO II 21. FEBRUARJA 1962 CENA 20 DIN STEV. 1

IV 79006

Zbor volivcev

GLASILO SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNEGA LJUDSTVA OBČINE LJUBLJANA-BEŽIGRAD

P.O 1094/1965

Okrajna konferenca SZDL Ljubljana

Zavest delovnih ljudi, da je prihodnost v njihovih rokah, je odločilni činitelj vsestranskega razvoja

Pod tem geslom je bila dne 14. februarja t. l. v filharmonični dvorani v Ljubljani okrajna konferenca Socialistične zveze delovnega ljudstva, ki je razbistrila mnoga vprašanja in jasno opredelila neposredne naloge SZDL v razvijanju demokracije in uveljavljanju samoupravnih pravic.

Osrednje vodilo v poročilu in razpravi je bilo, kakšne so naloge organizacij SZDL, da bi uresničili predvidevanja resolucije Ljudske skupščine LRS o politiki gospodarskega razvoja v letošnjem letu. Ena poglavitnih nalog pri tem je nadaljnje poglabljanje delavskega samoupravljanja in izpopolnjevanje notranje delitve dohodka gospodarskih organizacij. V delovnih kolektivih moramo ustvariti tak položaj, da bo vsak proizvajalec lahko neposredno odločal o vseh bistvenih vprašanjih gospodarjenja in da bo imel tudi gmotno vzpodbudo za svoje delo, za uspeh ekonomske enote in vsega podjetja.

Socialistična zveza kot najbolj množična organizacija — z Zvezo komunistov kot idejnim in usmerjajočim jedrom — ima pri tem velike naloge. Spremembe gospodarskega sistema so logično nadaljevanje procesa decentralizacije, ki jo zahtevata nadaljnja rast našega gospodarstva in razvoj družbenih odnosov. »Jasno pa nam mora biti,« je poudaril v svojem referatu predsednik Okrajnega odbora SZDL ing. Vitja Rode, da nadaljnjega razvoja ne bo zagotovil sama avtomatizem, marveč da je ta razvoj nujno pogojen z močnim, zavestnim delovanjem subjektivnih sil.«

Naloge, ki jih postavlja republiška resolucija, niso majhne in zahtevajo maksimalno mobilizacijo vseh delovnih ljudi. Težave, s katerimi smo se srečavali lani, letos niso manjše. Še vedno imamo nekaj administrativnih ukrepov, ki regulirajo gospodarske odnose izven delovanja trga. Ob vseh teh težavah pa se nekateri kolektivi sklicujejo le na zunanje vzroke, s tem pa skušajo odvrniti od sebe krivdo za slabo gospodarjenje. Taka stališča lahko demobilizirajo delovne kolektive, ki bi se morali boriti za večjo produktivnost, za perspektivni razvoj svojega podjetja.

Ko je tovariš Rode govoril o pravilnikih o delitvi čistega dohodka, je poudaril, da je naš razvoj izredno dinamičen in da so pravilniki le mehanizem, ki morajo ta razvoj spremljati. V zvezi s tem je grajal nedemokratično sprejemanje pravilnikov — ponekod so namreč obravnavale gradivo za pravilnike le komisije in ga le formalno posredovale kolektivu, ponekod pa so jih začeli obravnavati šele potem, ko jih je delavski svet že sprejel. Prav tako je grajal nezdrave pojave pretiranega zviševanja osebnih dohodkov vodilnih uslužbencev. Za ekonomsko utemeljitev previsokega zaslužka ne morejo služiti skontruirana merila, četudi jih je sprejel delavski svet. Gre za moralno presojo delavskih svetov, pa tudi prizadetih oseb, ali so v sedanjih razmerah upravičeni do tako visokih osebnih dohodkov. Ne smemo pozabiti, da previsoki dohodki posameznikov krepijo tudi birokratske težnje.

Kakor v gospodarskih organizacijah tako je treba poglabljati demokratizacijo tudi na drugih področjih. Še posebno je bilo v razpravi poudarjeno, da je treba posvetiti več pozornosti zborom volivcev, da je treba volivce temeljiteje seznanjati s stvarmi, o katerih imajo pravico odločati. Le tako je moč doseči, da bodo razpravljali in odločali o razvoju komune vsi občani, da zbori volivcev ne bodo zgolj formalna zadeva, ampak institucija s pečatom široke demokracije. Nadaljnji razvoj je odvisen od sredstev, ki jih ima komuna. Zato je treba občane seznaniti z vsemi potrebami in možnostmi. Vsi naj odločajo, kako se bodo razdelila razpoložljiva sredstva. V tej smeri je treba predvsem zdaj, ob sprejemanju občinskih proračunov in družbenih planov, razviti večjo aktivnost.

Občinski odbori SZDL bodo morali v bodoče temeljiteje seznanjati vodstva krajevnih organizacij z aktualnimi vprašanji komune in jih usposabljati za gibčnejšo politično aktivnost. Krajevne organizacije bodo morale bolj živo spremljati dogajanja na svojem območju in v raznih oblikah aktivizirati svoje članstvo.

Organizacija SZDL bo rasla in se utrjevala v neposrednem in živem političnem delu. Obravnavala bo probleme, s katerimi se srečujemo, jih proučevala s širših vidikov ter oblikovala stališča in odločitve. Širok krog državljanov, ki pri tem sodeluje, omogoča, da bodo stališča res pretehtana in da se bodo sklepi uresničili. Samo tako široka zasnova je pogoj za rast in razvoj Socialistične zveze delovnega ljudstva.

22. decembra lani, ob dnevu JLA je predsednik občine Ljubljana-Bežigrad priredil sprejem za vse nosilce »Spomenice 1941«, živeče v občini Bežigrad. Sprejema, ki je bil v Festivalni dvorani na Gospodarskem razstavišču, sta se udeležila tudi prvoborca tovarišica Vida Tomšič in tovariš Franc Kimovec — Žiga

O konferencah krajevnih organizacij SZDL

Uveljavljajo se nove, boljše metode dela

Konference so prispevale k nadaljnjemu poglabljanju dela SZDL

V preteklem letu je bilo v naši komuni mnogo problemov, ki so narekovali, da v praksi uveljavljamo bolj prožne oblike vključevanja državljanov v delo v SZDL, da dosežemo še večje sodelovanje občanov v celotni politiki komune. Zato je bilo potrebno izvršiti analizo dejavnosti in uveljavljanja krajevnih organizacij SZDL v naši komuni v smislu sklepov V. kongresa SZDL in zadnje občinske konference.

V referatih so krajevni odbori zajeli in nakazali problematiko dela SZDL in nakazali v konkretnih primerih tudi naloge, ki so pred njimi. Pohvalno je, da so odbori bili v svojih poročilih samokritični in da so analizirali pomanjkljivosti, ki so bile posledica subjektivnih in objektivnih pogojev, kar bo spodbujalo iniciativo članstva SZDL pri bodočem delu. Tako je opaženo, da se delo nekaterih odbornikov ni moglo v polni meri razmahniti zaradi njihove preobremenitve (Bežigrad, Savsko naselje, Stadion), da v nekaterih odborih manjkajo neposredni proizvajalci, da pa na drugi strani obstaja tudi nezainteresiranost nekaterih odbornikov za delo (Savlje, Šentjakob, Nadgorica). Toda na srečo so to le sporadični primeri, ki so se reševali že pred konferencami, dokončno pa na konfe-

(Nadaljevanje na 6. strani)

Delovno predsedstvo na okrajni konferenci SZDL v Ljubljani

Dragi bralci!

»Zbor volivcev« spet prihaja med vas. Prihaja kot vaše glasilo, kot glasilo občanov in članov Socialistične zveze delovnega ljudstva. Prihaja z iskreno željo, da bi vas še tesneje povezal v borbi za hitrejši napredek naše komune, za boljši življenjski standard, za socialistično izgradnjo, za socialistične odnose.

Uredniški odbor se bo trudil, da bo list čimbolj ustrezal svojemu namenu. Še posebno vas bo seznanjal z vsemi vprašanji, o katerih imate kot občani in volivci pravico soodločati. Pred sklicanjem zborov volivcev vam bo posredoval gradivo, ki naj bi prišlo na dnevni red, da ga boste lahko pravočasno proučili in prišli pripravljeni na sestanek. Odgovarjal bo tudi na vaša vprašanja z vseh področij komunalne izgradnje in jih skušal vsestransko osvetliti v luči krajevnih ter splošnih potreb.

List naj bi bil torej čim tesnejša vez med občinskim vodstvom in med volivci oziroma člani Socialistične zveze delovnega ljudstva v komuni. Zato pa nam je potrebno tudi vaše sodelovanje.

Vsako glasilo lahko doseže v polni meri svoj namen le tedaj, če so bralci povezani z njegovim uredniškim odborom, če z njim sodelujejo, mu pošiljajo predloge in dopise. To velja tudi za »Zbor volivcev«, ki pove že s svojim imenom, kaj je njegova naloga.

Vemo, da v vsakdanjem življenju zadevate na mnogo problemov in da bi radi spregovorili o marsičem i kot potrošniki i kot proizvajalci. V procesu družbenega upravljanja ste že marsikje dosegli lepe uspehe in pridobili bogate izkušnje. Marsikje se spoprijemate tudi s težavami, ki se nujno pojavljajo v naglem tempu gospodarskega in družbenega razvoja. O vsem tem želimo slišati odkrito besedo iz vaših ust, ki nam bo tem bolj dobrodošla, čim bolj preprosto bo napisana. Nič ne de, če bo dopis nerodno sestavljen. Poglavitno je njegovo jedro, njegova vsebina.

Vabimo vas kot občane, kot volivce, kot člane SZDL, kot člane krajevnih skupnosti, kot člane delovnih kolektivov, kot proizvajalce in kot potrošnike, da dopisujete v naš list, da poročate o uspehih in težavah, da predlagate, kar smatrate za koristno v naši komunalni politiki. Prav tako želimo, da nam odkrito povesta svoje mnenje o listu — kako bi ga bilo treba izboljšati, s čim izpopolniti, da bi čim bolje izpolnjeval svoje poslanstvo.

Prav bi bilo, če bi se o tem pogovorili na krajevnih sestankih SZDL in izbrali iz svoje srede stalne dopisnike za »Zbor volivcev«.

Dopise pošiljajte na naslov: Uredništvo in uprava »Zbora volivcev«, Ljubljana, Parmova 33.

Uredništvo

S sestanka aktiva komunistov iz gospodarskih organizacij

Komunisti morajo biti na čelu družbeno-ekonomskih procesov

Dne 25. januarja je občinski komite ZKS Ljubljana-Bežigrad sklical aktiv vodilnih komunistov iz gospodarskih organizacij. Sestanka so se udeležili sekretarji osnovnih organizacij ZKS, predsedniki delavskih svetov in direktorji vseh gospodarskih organizacij.

»Sklic aktiva je bil potreben zaradi tega, ker nas problematika v okviru občine sili, da se pogovorimo o problemih, ki stojijo pred gospodarskimi organizacijami spričo aktualnih zaključkov III. plenuma,« je uvodama poudaril sekretar ObK ZKS Ljubljana-Bežigrad.

Na sestanku so bili podani 3 uvodni referati: Tovariš ing. Jože Šauta je podal referat o nekaterih aktualnih problemih ekonomskih in družbenih odnosov. V uvodu je osvetlil nekatere aspekte vloge komunistov v gospodarstvu, ki so v smislu sklepov III. plenuma CK ZKJ še posebno aktualni in s stališča socialističnih gospodarskih odnosov še posebno pomembni. Tovariš Šauta je podčrtal dejstvo, da morajo biti komunisti na čelu borbe za moderno gospodarstvo, za krepitev delavskega samoupravljanja in za pravo socialistično delitev dohodka. Ugotovil je, da so spremembe, ki smo jih v preteklem letu uveljavili v našem gospodarstvu, porodile pomembne rezultate. Za to imamo v naši občini vrsto resnih dokazov — od stvarnega prizadevanja kolektivov, da povečajo produktivnost dela, do čedalje bolj živih teženj, da se okrepijo tisti činitelji, od katerih je odvisen razvoj in uspešno delo podjetja.

Med temi činitelji se je kot izredno pomembno pokazalo združevanje in povezovanje gospodarskih organizacij v najrazličnejših variantah. Vodilni motiv pri združevanju v gospodarstvu mora biti večja storilnost dela. V združenih podjetjih je večja možnost delitve dela, za formiranje dela v specializiranih obratih, kar je osnovni pogoj za moderno serijsko proizvodnjo.

To je posebno pomembno zaradi tega, ker velika večina tovarn v občini Bežigrad stoji pred rekonstrukcijami. V petletnem obdobju je v ta namen predvidenih okrog 9 milijard dinarjev, torej ogromna sredstva za isto proizvodnost z istim tehnološkim postopkom in navadno le za malenkost povečano storilnostjo (Tovarna kovinske galanterije, TOPS, Elma itd.). Lep zgled za perspektivno reševanje razvoja svojega podjetja so dali komunisti v IEV, ki so bili pobudniki formiranja kombinata ISKRE. Žal pa niso šli do konca. Že precej časa je minilo od združitvene slovesnosti, predvidenih ekonomskih enot znotraj podjetja pa še niso formirali. Zato bi morali komunisti v tem kombinatu z reševanjem medsebojnih ekonomskih odnosov skrajšati preraščanje ISKRE iz mehanično povezanega v tehnološko povezano podjetje.

Prišlo pa je tudi do obratnih procesov, do osamosvajanja ekonomskih enot zaradi nerazčiščenih ekonomskih odnosov. V Gozdnem gospodarstvu niso zaupali delitve osebnih dohodkov ekonomskih enotam, zato se širi nezadovoljstvo v posameznih ekonomskih enotah. Če komunisti tega podjetja ne bodo v najkrajšem času rešili odnosov svojih ekonomskih enot, bodo le-te zahtevale osamosvojitev obratov, s tem pa bo podjetje razpadlo.

Na drugi strani moramo ugotoviti, da bi bili doseženi rezultati nedvomno večji, če ne bi nekateri administrativni predpisi še naprej držali nekaterih kolektivov v neenakopravnem položaju v primeri z drugimi. Komunisti se pri svojem vsakodnevnem delu srečujejo s problemi, ki izvirajo iz tega dejstva. Tega se moramo še posebej zavedati, ker nas taki odnosi lahko pripeljejo do ponovnega močnega oživljanja birokratskih teženj v upravnih organih podjetja.

Tretji plenum CK ZKJ nalaga komunistom velike dolžnosti pri zavestnem usmerjanju socialističnih družbenih odnosov. Pri tem so komunisti v gospodarstvu podvrženi raznim vplivom, kot so n. pr. birokratizem, psevdoliberalizem, anarhizem itd. Vpliv tega se zrcali pri razvodenevanju delavskega samoupravljanja, kar povzroča začasne ali dolgotrajnejše stagnacije ali celo deformacije. Brezpogojno moramo upoštevati načelo, da v našem sistemu postaja proizvajalec njegova poglavitna opora.

Predsednik ObSS Ljubljana-Bežigrad je nato podal uvodni referat o nekaterih idejnih problemih novih pravilnikov o delitvi čistega in osebnih dohodkov. Uvodoma je ugotovil, da so do postavljenega roka, to je do 31. decembra 1961, sprejele pravilnike vse gospodarske organizacije, razen nekaterih obrtnih podjetij. Vzroki za to, da pravilniki niso bili sprejeti, je treba iskati v dejstvu, da se je vodilni kader v vseh podjetij premalo zavzel za izdelavo pravilnikov, kljub pogovorom in pomoči ObSS. Zaradi tega nosi vodilni kader »Lika«, »Kamina«, »Motouniverzala« in drugih največji del krivde. Drugi vzrok pa leži v dejstvu, da družbeno-politične organizacije v teh podjetjih ne predstavljajo politično zrele sile.

V referatu je bilo poudarjeno, da so mnoge gospodarske organizacije brez ekonomske utemeljitve občutno povečale osebne dohodke na račun skladov. Ni mogoče opravičevati dejstva, da nekatere gospodarske organizacije s svojimi visokimi osebnimi dohodki načenjajo gospodarsko osnovo podjetja. V pravilniku podjetja »Belinke« vsekakor ni stimulativen zelo visok dodatek na službena leta, ki znaša pri vodilnih uslužbencih več kot 15.000 dinarjev, pri nekvalificiranih delavcih pa 6.000 dinarjev (vse to je računano na 30 let službe). Nekatere gospodarske organizacije, med njimi tudi Industrijski biro, so izdelale oba pravilnika še po starem vzorcu, to je na osnovi urnih tarif. Čeprav smo novi delitvi dohodka začrtali revolucionaren značaj, da bodo za vselej odstranjeni mezdni odnosi, tega ne moremo pričakovati od pravilnikov Ljubljanskih mlekarnah, v Obnovi, Elmi in morda še kje, kjer so novi pravilniki samo prikrojeni stari tarifni pravilniki.

Pravilnik »Tekstil-prometa« vsebuje zelo subjektivne kriterije. Tako dobi član kolektiva za lepo zunanjo urejenost 4 točke to je prav toliko, kolikor jih dobi tisti, ki dobro pozna blago.

V nekaterih gospodarskih organizacijah so pravilnike sestavljale komisije in so jih formalno sprejeli samoupravni organi, kolektivu pa jih ni nihče pojasnjeval. Tak primer je v IEV-Iskra, kjer je komisija pravilnik izdelala, sprejeli so ga samoupravni organi, kolektiv pa na sestanku ni sodeloval, niti ni pravilnika kolektivu nihče obrazložil. Podobne primere bi našli tudi drugod.

Jasno je, da ti pravilniki ne morejo imeti dokončne veljave, temveč bo praksa pokazala, v kakšni meri in kje jih bo potrebno korigirati.

Predsednik ObLO Ljubljana-Bežigrad se je v svojem referatu dotaknil problemov odnosov med podjetji in komuno. V začetku leta ali med letom se med podjetji in komuno sklenejo dogovori za združevanje sredstev za družbeni standard. Gre za tista sredstva, ki ležijo neizkoriščena v poslovnih skladih v podjetju, občina pa bi jih nujno potrebovala. Čeprav bi ta sredstva bila občini samo posojena in da bi jih s 100-odstotnim jamstvom dobili nazaj, je bilo v lanskem letu zbranih kljub konkretnim dogovorom s podjetji, da občini posodijo 40 milijonov, le 7 milijonov. »Zdi se mi, da gre tu za dvojno moralo,« je dejal predsednik ObLO. »Ena morala velja pri naših pogovorih in obljubah, druga pa, ko bi bilo obljube treba realizirati.«

V razpravi so vsi diskutanti z veliko prizadevnostjo spregovorili o problemih, ki so bili nakazani v uvodnih referatih. Poudarili so, da nova delitev dohodkov dopušča iniciativo neposrednih proizvajalcev in da se s tem proizvajalci razvijajo v gospodarje. V razpravi je bilo poudarjeno, da celo vrsta administrativnih ukrepov, ki obstajajo kot regulatorji gospodarskih odnosov izven delovanja trga in so posledica dosedanjega razvoja, deluje zaviralno glede na ustvarjenje ugodnih pogojev za rast socialističnih družbenih odnosov.

Več diskutantov je načelo razpravo o modernizaciji proizvodnje. Poudarili so, da brez modernizacije ne moremo zviševati družbenega standarda. V neposredni zvezi z modernizacijo proizvodnje je tudi vprašanje dobro usposobljenih kadrov. Za modernizacijo podjetij, za njihovo perspektivno rast je potrebno predvideti daljše obdobje, kajti z »danes na jutri« tega vprašanja ni mogoče rešiti.

Ob zaključku sestanka je aktiv sprejel sklep, da se aktiv z istim sestavom ohrani ter da se bo sestajal, kadar bo treba obravnavati in reševati konkretno problematiko gospodarstva v občini Ljubljana-Bežigrad.

Ratko Šćepanović

Sprejema v čast dneva JLA dne 22. decembra lani v Festivalni dvorani na Gospodarskem razstavišču so se udeležile tudi žene — nosilke Spomenice 1941. Njih se ob dnevu žena, ki je 8. marca, še posebno radi spominjamo

Po zaključku politične šole komiteja ZK občine Ljubljana-Bežigrad

Vračajo se oboroženi

V soboto, 10. februarja, je končal delo II. oddelek politične šole ObK ZKS Ljubljana-Bežigrad. Šolo so obiskovali sekretarji osnovnih organizacij ZKS, predsedniki samoupravnih organov nekaterih gospodarskih organizacij in nekaj članov ObK LMS.

»Ker smo priča izredno dinamičnega razvoja našega gospodarstva in sproščanja odnosov v ekonomskem in družbeno političnem življenju, v katerem narašča idejnopolitična vloga subjektivnih sil, ki usmerjajo socialistični razvoj naše družbe, je nujno, da delovanje subjektivnih sil in celotnega mehanizma naše neposredne demokracije prilagodimo tem novo nastalim, kvalitetno novim razmeram,« je dejal sekretar ObK ZKS tovariš Rotar ob otvoritvi šole.

Namen šole je bil, da slušatelje usposobi za uspešno in kvalitetno delo v družbeno-političnih organizacijah ter organih družbenega in delavskega samoupravljanja. Temu namenu je bil prilagojen tudi celotni program šole. Slušatelji so se seznanili z osnovami politične ekonomije, s sodobnimi družbeno-ekonomskimi procesi v svetu, s specifičnostimi poti v socializem, blokovsko politiko, 22. kongresom KP SZ, z odnosi med socialističnimi deželami, s pomenom naše miroljubne in aktivne koeksistence, s pomenom beograjske konference, neokolonializmom, vlogo nerazvitih dežel itd.

Posebnega poudarka je bil deležen gospodarski sistem FLRJ. Pri tem predmetu so se slušatelji seznanili z gospodarskim razvojem naše dežele, z nujnostjo prehoda administrativnega socializma k delavskemu samoupravljanju, z vlogo subjektivnih sil pri krepitvi samoupravljanja, z decentralizacijo delavskega samoupravljanja, s formiranjem ekonomskih enot, z delitvijo dohodka po delu, z anomalijami pri delitvi dohodka, s potrebo po modernizaciji našega gospodarstva itd. Pri predmetu »Družbeno politični sistem FLRJ« so slušatelji pozorno sledili predavanjem o političnem sistemu FLRJ, o delovanju mehanizma naše neposredne demokracije, o odnosih med podjetjem in komuno, o pomenu nove ustave itd. Predmet »Marksizem in naša praksa« je slušatelje seznanil z osnovami znanstvenega socializma, z doprinosom jugoslovanske prakse marksizmu, z nevarnostjo birokracije, malomeščanskim anarhizmom, revizionizmom, vlogo ZKJ in sindikatov, z nadaljnjo idejno-politično ter organizacijsko krepitvijo osnovnih organizacij ZKS v smislu sklepov III. plenuma CK ZKJ itd.

Dopoldne so slušatelji pod vodstvom asistentov delali v skupinah in predelovali snov, ki je zaslužila večjo pozornost. Slušatelji so v skupinah zelo prizadeto spregovorili o nekaterih konkretnih vprašanjih svojih gospodarskih organizacij, o delu samoupravnih organov, ekonomskih enot, sindikata, uprave itd. Popoldne so slušatelji pozorno sledili izvajanjem naših znanih predavateljev.

Ob koncu šole je moral vsak slušatelj izdelati diplomsko nalogo — analizo problemov svoje gospodarske organizacije in vloge subjektivnih sil ter dela samoupravnih organov pri reševanju teh problemov.

Ko sem zadnji dan pouka odhajal z obiska v šoli, so mi v ušesih zvenele besede nekega slušatelja: »Vračamo se oboroženi.«

Da, res je: slušatelji so mnogo pridobili in obogatili svoje praktične izkušnje s teorijo, kar jim bo v veliko pomoč pri nadaljnjem delu.

Ratko Šćepanović

8. marec - dan žena

Meseca septembra leta 1957, ko je Ježica praznovala svoj krajevni praznik, je bil v Ljubljanskem dnevniku objavljen zanimiv članek o delu nekaterih žena z Ježice med NOB. V čast dnevu žena, 8. marcu, ga tu nekoliko popravljenega ponovno objavljamo:

Težko je reči, katera izmed žena je več delala, ali pa se bolj izpostavljala nevarnostim, ki so v času okupacije prežale od vsepovsod. Enotnost in požrtvovalnost je bila taka, da so žene s pomočjo mladink opravljale še tako zapletene in nevarne naloge, predvsem preskrbovanja partizanov.

V tem delu so nekatere zavzele vidnejše mesto. N. pr. tovarišica Draga Rodič. Od nje so vsak teden odnašale žene ali mladinke — kurirke material partizanom. Ona je izgubila tudi sina Mirka, ki je šel skupaj s Francem Bratovžem-Acom z Ježice prvi med partizane. Delala je v najhujših letih, ko so mnoge odšle v ilegalo, v partizane, ali pa so bile odpeljane v internacijo, vse do leta 1944, ko so internirali tudi njo. Z internacije se je vrnila na pol živa. Dobila je medaljo za hrabrost in Red za zasluge za narod II. stopnje. Prejela je tudi »Spomenico 1941«.

Tako aktivne pa so bile tudi druge. N. pr. Ana Sotlar, Iva Rakar, Rezka Klopčič, Francka Zajc in druge, vse nosilke »Spomenice 1941«. Za ženami niso prav nič zaostajale posavske mladinke. Posebno aktivne so bile Danila Kumar — narodni heroj, Boža Bašin, Sotlerjeve sestre, Cilka Jakopič ter njena sestra Minka, Mimica Koman, Nuša Medved, Ljuba Rebolj, Francka Kos, Cilka Škrlj in druge.

Posebno težko nalogo so imele kurirke. V določenih presledkih so morale prenašati pošto, hrano, perilo, obleke in sanitetni material na določena mesta — partizanom. S takim delom so se posebno izkazale: Rezka Klopčič, Minka Jakopič, Nuša Medved, Poldka Urban, Mimica Tavčar in še nekatere.

Takole je Rezka Klopčič pripovedovala o svoji kurirski službi:

»Sotlerjeva Erna mi je prišla povedat, da bi me moj sin Stane, ki je odšel v partizane že leta 1941, rad videl. Sporočil je, naj ga ob priložnosti obiščem. Ko so posavske matere zvedele, da ga nameravam obiskati, mi je vsaka poleg pozdravov za njihove sinove, ki so tudi že bili v partizanih, stisnila kakšen zavojček. Tako sem nekajkrat dobro obložena romala k sinu, ki je bil nekje na terenu Lipoglava. Ko sem s partizani, med katerimi je bil tudi moj sin, izgubila zvezo, sem v aprilu 1942 našla Varetov bataljon na Kremenku. Tu je bil intendant Jože Draksler, tudi Posavčan. Zmenili smo se, da bom odslej njihova kurirka. Potem sem nosila iz dneva v dan in celo trikrat na teden vse, kar je naš teren pripravil zanje. Sicer pa sama sploh ne bi zmogla vsega. Ves čas mi je zvesto pomagala Minka Jakopič, s katero sva skupaj opravljali to kurirsko pot.«

Tik pred Roško ofenzivo leta 1942 je šla Rezka še sama v partizane, vendar je po ofenzivi odšla nazaj na teren, to pot kot kurirka glavnega štaba in spet je z Ježice nosila material v Dolomite. Pomagala ji je Nuša Medvedova, ki je ostala kurirka še potem, ko je Rezka januarja 1943 ponovno odšla v partizane.

Zanimalo me je, kako so prenašale blago, da jih Italijani niso nikoli prijeli.

»Perilo sva kar oblekli,« je rekla in se smejala. »Spodnje hlače in srajce sva oblekli eno vrh druge, prav tako jopice in suknjiče. Manjše stvari sva imeli pripeti pod krilom. Z Nušo sva bili obe suhi, toda med partizane sva prišli vedno tako »rejeni«, da bi Italijani zlahka zasumili prevaro, če bi bili bistroumnejši.«

Večkrat so kurirke nosile blago kar v nahrbtnikih. Rezka pa je nekajkrat nesla sanitetni material v prešitih odejah, ki jih je sama izdelovala. Ob neki priliki, ko sta z Nuša prinesli tovarišu Povhu zopet nekaj blaga za glavni štab, je bil prisoten tudi dr. Rudolf Obračunič-Cedrik. Naredil se je užaljenega, češ da nosita samo Povhu, njemu pa nič. Potožil je, da nima sanitetnega materiala. Tedaj mu je Rezka rekla, naj napiše, kar potrebuje. Bolj za šalo kot za res je napisal dolg seznam sanitetnega materiala: od žag do tablet.

»Tisti spisek sem dala Rodičevi Dragi,« je pojasnila Rezka in nadaljevala: »Čez nekaj dni je bilo po zaslugi tov. Stane, ki je sanitetni material prinesla čez blok iz Ljubljane na Ježico k Dragi Rodič, vse pripravljeno. Ko sem naslednji teden vse stvari zložila pred tov. Cedrika, ni mogel verjeti svojim očem. Obljubil mi je, da mi bo odslej rekel tetka.«

Tako kot Rezka se tudi druge spominjajo ilegalnega dela, o katerem še vedno ne vemo dovolj. Nepopravljiva škoda bi bila, če bi šlo vse to delo v pozabo. Zgodovinska sekcija ZB terena Ježica ima sicer že precej napisanega, vendar tistih drobnih sličic iz NOB, ki pokažejo človeka v vsem njegovem bistvu, je še odločno premalo.

O pravilnikih delitve dohodka v gospodarskih organizacijah

Odpravimo nezdrave težnje pri delitvi

S sprejemom novih pravilnikov o delitvi čistega dohodka in pravilnikov o delitvi osebnih dohodkov bo zaživel naš gospodarski sistem v polni meri. V mnogih, predvsem večjih in bolje organiziranih gospodarskih organizacijah, so že dokaj zgodaj začeli intenzivno proučevati probleme delitve, ki jih nakazuje novi gospodarski sistem, in pripravljati nove pravilnike. Tu se je v bistvu le nadaljeval proces, ki je bil sprožen že pred leti z uvajanjem obračuna dohodka po ekonomskih enotah ter z uvajanjem nagrajevanja po kompleksnem učinku. Istočasno pa je potekal tudi proces poglabljanja in razvijanja najrazličnejših oblik delavskega samoupravljanja, skratka proces decentralizacije.

Na območju naše občine je 84 gospodarskih organizacij, ki bi bile morale do konca decembra lanskega leta sprejeti pravilnike o delitvi čistega dohodka ter pravilnike o razdeljevanju sredstev za osebne dohodke, kot je določeno z zveznim zakonom. Do tega roka je sprejelo pravilnike 75 podjetij. Z zamudo je bilo v januarju sprejetih še nadaljnjih 6 pravilnikov, medtem ko LIK ter dve manjši obrtni delavnici še sedaj nimajo novih pravilnikov.

Ne mislimo podrobneje razpravljati, zakaj vsa podjetja niso sprejela pravilnikov do zakonitega roka, lahko pa rečemo, da v kolektivih, ki so pravilnike sprejeli z zamudo oziroma jih sploh še niso sprejeli, nekaj ni v redu. Tu bodo morali pristojni organi ljudskega odbora energčino ukrepati.

GROBA NAPAKA: NEEKONOMSKE OSNOVE

Po oceni občinskega sindikalnega sveta je večina pravilnikov sestavljena po principu in napotkih, ki jih vsebuje resolucija Zvezne ljudske skupščine, ter na osnovi priporočil republiškega sindikalnega vodstva. Vendar ne moremo iti mimo pomanjkljivosti, ki se na žalost še vedno pojavljajo v nekaterih pravilnikih. Mnoge gospodarske organizacije so brez ekonomske utemeljitve občutno povečale obračunske osnove in s tem avtomatično povečale obseg osebnih dohodkov na račun skladov oziroma ugodnejših gospodarskih instrumentov delitve dohodka.

Tako se je v pravilnikih o delitvi čistega dohodka večkrat pojavila groba napaka, da je bilo sprejeto razmerje, po katerem se deli čisti dohodek na osebne dohodke in na sklade kot izračun aritmetične sredine na podlagi delitve v zadnjih treh letih.

Prav gotovo so te gospodarske organizacije reševale ta problem povsem tehnokratsko, ker se niso naslanjale na podrobnejše ekonomske analize, po katerih bi morale tisti del čistega dohodka, ki je nastal zaradi ugodnejših instrumentov ter konjunkture, odvesti v korist skladov. Pogosta pomanjkljivost pravilnikov o delitvi čistega dohodka je tudi v tem, da ne vsebujejo načel in postopka delitve skladov glede na perspektivni razvoj podjetja. Opažamo tudi, da so se nekatere gospodarske organizacije izognile določiti okvirne proporce delitve čistega dohodka po ekonomskih oziroma poslovnih enotah, dasi imajo formalno že izvedeno decentralizacijo.

PREŽIVELA MERILA

V pravilnikih v delitvi osebnih dohodkov smo opazili v nekaj primerih že preživela merila za dopolnilno nagrajevanje strokovno tehničnega kakor tudi vodilnega kadra na udeležbi preseganja norm. Tak sistem nagrajevanja ni gospodarsko utemeljen, ker se najčešče v praksi izrodi v nerealno — nizko normiranje dela in v preseganje norm za vsako ceno.

Nesprejemljiva je tudi posebna udeležba na presežku po raznih faktorjih. Tako smo izračunali po nekem pravilniku o delitvi osebnega dohodka, da znaša pri 10-odstotnem preseganju plana faktor posebne udeležbe za direktorja kar 31%, oziroma v absolutnem znesku okoli 23.000 dinarjev k osnovni obračunski postavki, medtem ko dobijo nekvalificirani delavci po svojem faktorju le 1.500 dinarjev presežka na obračunsko osnovo. V tem primeru se torej deli presežek v razponu 1:15, čeprav je bilo na osnovi analitične ocene delovnih mest postavljeno razmerje med najnižjimi ter najvišjimi osebnimi dohodki v razponu 1:5. V takem primeru je potrebno, da se sistem udeležbe na presežku korigira tako, da ne bo porušeno osnovno razmerje, ki je rezultat vrednotenja delovnih mest. Mišljenja smo tudi, da nikakor ni stimulativen sorazmerno visok dodatek na službena leta, ki znaša po nekem pravilniku pri vodilnem kadru nad 25% obračunske osnove, oziroma več kot 15.000 dinarjev mesečno, pri nekvalificiranih pa okoli 6.000 dinarjev mesečno, računano na osnovi 30-letne delovne dobe.

Pojavlja pa se tudi napaka — zlasti v tistih gospodarskih organizacijah, ki so sprejele nove pravilnike v naglici —, da so pravilniki sestavljeni še po starem vzorcu, to je na osnovi urnih tarif. Pri teh pa gre za čisto linearno povečanje starih obračunskih tarif in po teh osnovah se presežek tudi deli.

Vse te ugotovitve oziroma pomanjkljivosti postavljajo tako pred zbor proizvajalcev in pred občinske politične forume kot pred subjektivne sile v delovnih kolektivih važne naloge, da čimprej odpravijo nezdrave težnje pri delitvi dohodka. Delavski sveti in sindikalne podružnice naj redno spremljajo in izpopolnjujejo mehanizem delitve ter s tem utrjujejo našo gospodarsko in družbeno ureditev.

Stane Hrovat

O prihodni dejavnosti sklada za zidanje stanovanjskih hiš

Zakon o načinu finansiranja stanovanjske izgradnje, ki je izšel 1959, temelji glede virov finančnih sredstev na teritorialnem principu, medtem ko glede vlaganja v izgradnjo stanovanj skladi niso bili vezani na določeno območje. Zaradi spremenjene investicijske politike in načina kreditiranja pa so v zadnjem času nastale spremembe glede zbiranja sredstev.

Prispevek za stanovanjski sklad iz osebnega dohodka se ne odvaja več v občinski sklad, kjer ima svoj sedež zavezanec prispevka, temveč tudi v sklad tiste občine, kjer delavec ali uslužbenec stanuje. Sklad za zidanje stanovanjskih hiš občine Bežigrad za zdaj nima točnih podatkov, za koliko se bodo njegova sredstva s to spremembo zvišala, vendar po prvi oceni ta sredstva ne bodo tako velika, da bi bistveno pospešila izgradnjo. Poleg tega je treba upoštevati, da ima sklad obveznosti še iz prejšnjih let v posojilih za stanovanjske hiše, kakor tudi za šole.

Znatno pa bomo povečali obseg stanovanjske izgradnje, če bomo v bodoče finančna sredstva sklada uporabljali namensko. Da bi to dosegli, je potrebno izdelati načrt stanovanjskih gradenj, ki bo vsklajen z dotokom finančnih sredstev v sklad. Glavne smeri, ki naj bi jih načrt vseboval glede vlaganja v gradnjo, so: 1. varčevalna služba potrošnika, 2. lastna gradnja sklada in 3. kreditiranje gradnje lokalov in poslovnih prostorov. Postopoma naj bi odpadlo kreditiranje stanovanjskih zadrug in individualne gradnje.

Varčevalna služba naj bi se razvijala načrtno, to je, sredstva naj se zbirajo z udeležbo: fizične osebe 20%, pravne 30% in sklada 50%. Razmerje prispevkov fizične in pravne osebe je lahko tudi drugačno, kar je odvisno od njunega sporazuma. Važno je, da dobi sklad v določenem roku 50% potrebnih sredstev. Po določenem roku naj bi dobil koristnik stanovanje na razpolago, kakor bo predvideno v pogodbi. Razlika v zvezi s podražitvijo naj bi se krila na ta način, da bi dal sklad koristniku novo dolgoročno posojilo v višini podražitve pod istimi pogoji, kot je dobil 50% posojila. Posojila bi se dajala na 30-letno odplačilo z 1% obrestno mero. Anuiteta prične teči ob vselitvi. Sredstva, ki jih koristnik vlaga v določenih obrokih v sklad namensko, se obrestujejo s 3% in se prištevajo h glavnici; sredstva, ki jih vloži pravna oseba, pa se obrestuje jo z 1%. Koristnik prične vlagati sredstva takoj po podpisu pogodbe, minimalni termin za novo stanovanje pa naj bi bil praviloma tri leta, v posebnih primerih pa tudi krajši.

V lanski decembrski številki časopisa »Zbor volivcev« so bile objavljene cene stanovanj, ki bi bila zgrajena na podlagi varčevalne službe, vendar so te cene temeljile na kalkulacijah pred podražitvijo gradbenih del. Novih cen za zdaj ni mogoče določati, ker so kalkulacije odvisne od posameznih lokacij in tehničnih pogojev za izvedbo. Ta dva faktorja nista znana, vendar bo ta problem rešen v bližnji bodočnosti.

V isti številki »Zbora volivcev« so bili objavljeni tudi kreditni pogoji za koristnike. Ti pogoji so sedaj spremenjeni in so ugodnejši za varčevalca, ker sklad prevzame nase sorazmerno večje breme v primeru naknadnega povečanja gradbenih stroškov, ker za kritje razlike nudi varčevalcu dologročno posojilo ob enakih pogojih kot 50-odstotni delež sklada.

Drugi način financiranja stanovanjske izgradnje naj bi bil v obliki lastnih gradenj stanovanj, ki se bodo prodajala. Cilj lastnih gradenj sklada je, hitreje povečati stanovanjski fond. Tako se bodo koncentrirala finančna sredstva kupcev, ki sami niso imeli možnosti pričeti gradnje. Ugodnost za kupca je v tem, da mu ne bo treba naenkrat plačati celotne vrednosti stanovanja, temveč bo imel možnost obročnega plačevanja. Ob podpisu pogodbe naj bi plačal kupec 25% celotne vrednosti stanovanja, ostalo pa v obrokih med gradnjo, tako da bo zadnji obrok plačan ob vselitvi. V pogodbi o prodaji stanovanja bo točno določena lokacija stanovanja, način izvedbe in oprema.

Tretji cilj načrtne izgradnje bodo lokali in poslovni prostori. Del najemnin lokalov in poslovnih prostorov naj bi se v obliki posojil neposredno uporabljal za izgradnjo novih in modernizacijo starih lokalov ter poslovnih prostorov. To naj bi bili praviloma kratkoročni krediti, le v izjemnih primerih dolgoročna posojila. Krediti oziroma posojila naj bi se dajali prosilcem na osnovi javnega razpisa z navedbo pogojev. Prednost pri dodelitvi sredstev bo imel prosilec, ki bo ponudil višjo obrestno mero in krajši rok vračanja.

V preteklih letih je bilo veliko zgrajenega. Izkušnje pa nam kažejo, da sredstva stanovanjskega sklada niso bila vedno uporabljena namensko. Sklad je dajal posojila tudi za nestanovanjsko gradnjo, kot n. pr. za šole in različne gospodarske objekte. Obveznosti sklada do šol iz prejšnjih let obstajajo še danes.

Mnogo je bilo vloženih sredstev za tako imenovano zadružno in individualno stanovanjsko gradnjo. Zato imamo danes predvsem v smeri Ježice vrsto nizkih stanovanjskih enot, katerih gradnja je bila sorazmerno draga, poleg tega pa kvarijo videz mesta ob glavni prometni žili. Sklad bo sicer do nadaljnjega moral še vlagati finančna sredstva tudi v to vrsto gradnje, kolikor gre za nedokončane stanovanjske hiše, vendar pa se morajo v bodoče njegova sredstva načrtno usmeriti v bolj ekonomično, kompaktno, srednjo in visoko gradnjo.

Napredovanje stanovanjske izgradnje pa je seveda v veliki meri odvisno od projektantov ter od postopkov za lokacijska dovoljenja, odobravanja projektov in od boljše koordinacije med gradbenimi in obrtniškimi deli.

Franc Bregar

Dopolnilni proračunski prispevek iz osebnega dohodka delavcev

Na zadnji seji občinskega zbora in zbora proizvajalcev občinskega ljudskega odbora Ljubljana-Bežigrad dne 26. januarja so obširno obravnavali predlog odloka o dopolnilnem proračunskem prispevku iz osebnega dohodka delavcev.

Ta oblika družbenega prispevka ni nova, ker je bil dopolnilni proračunski prispevek iz osebnega dohodka delavcev za območje občine Ljubljana-Bežigrad uveden že s 1. januarjem 1959. Takrat je bila predpisana enotna stopnja 10% za vsa industrijska podjetja in za vse industrijske obrate, projektantska in montažna podjetja, trgovska podjetja na veliko in prometna podjetja ter zasebne obrtne delavnice. S spremembo tega odloka, ki je pričela veljati 1. maja 1960, so bile stopnje diferencirane. Sedemindvajsetim gospodarskim organizacijam in zasebni obrti so bile določene stopnje od 5% do 10%. Diferenciacija v obremenitvi je bila izvršena na podlagi doseženih osebnih dohodkov v l. 1959 in delitve čistega dohodka med osebne dohodke in sklade.

Dopolnilni proračunski prispevek iz osebnega dohodka delavcev pripada občini in se troši po proračunu. V letu 1961 je del teh sredstev pripadel tudi občinskemu družbenemu skladu za šolstvo, ki je bil s 40% udeležen na vseh občinskih dohodkih. Znesek 43,658.342 din iz leta 1961, ustvarjen iz tega vira, je bil razdeljen:

	din
občinskemu proračunu	26,195.005
obč. družb skladu za šolstvo	17,463.337
za skupne mestne potrebe	2,994.398

Novi predpis, ki je bil objavljen v 52. številki Zveznega uradnega lista v letu 1961, daje občinam možnost, da predpišejo dopolnilni proračunski prispevek do 15%, s tem da se sme prispevek nad 10% uporabiti le za finansiranje šolstva.

Iz vseh dosedanjih razprav o izvrševanju nalog občine na področju šolstva, komunale, zdravstva, skrbstva itd. je izzvenela enotna ugotovitev, da so potrebe velike, sredstva pa majhna. Že prvi podatki o predvidenih izdatkih proračuna in šolskega sklada za leto 1962 silijo k razmišljanju o kritju tako visokih zneskov. Ta problem zahteva temeljito analizo potreb, ki naj se približajo finančni zmogljivosti komune. Po drugi strani pa nam hiter komunalni razvoj ter obilica nalog v pristojnosti občine narekuje iskanje možnosti za mobilizacijo vseh virov sredstev. Eden izmed teh je dopolnilni proračunski prispevek iz osebnega dohodka. S tem prispevkom so občani neposredno z delom svojega osebnega dohodka udeleženi pri finansiranju potreb občine, v kateri ustvarjajo dohodk.

Odlok, ki ga je sprejel občinski ljudski odbor Ljubljana-Bežigrad, razveljavlja dosedanje občinske predpise o tem prispevku ter uvaja enotno stopnjo 15% za vse izplačevalce osebnih dohodkov na območju občine, čeprav je sedež njihove gospodarske organizacije v drugi občini. V 4. členu je ljudski odbor pooblastil svet za družbeni plan in finance, da v upravičenih primerih, ko bi ta obveznost ogrozila osebne dohodke delavca-zavezanca, ga delno ali v celoti oprosti plačila.

Osnova za izračun dopolnilnega proračunskega prispevka iz osebnega dohodka je proračunski prispevek, ki znaša 15% bruto osebnega dohodka.

Če delavec torej plača 2.000 din proračunskega prispevka, je dopolnilni proračunski prispevek 15% od 2.000, t. j. 300 din.

Bruto osebni dohodek zajema:

neto osebni dohodek (plača, ki jo delavec prinese domov),

prispevek za socialno zavarovanje in

proračunski prispevek (kot dohodek občine).

Proračunski prispevek znaša 15% bruto osebnega dohodka, socialno zavarovanje znaša 22% bruto osebnega dohodka, ostanek, to je 63% pa znaša neto osebni dohodek.

Spremenimo zaradi lažjega razumevanja te procente na neto osebni dohodek. V tem primeru znaša proračunski prispevek 23,81%, socialno zavarovanje 34.92%, ostanek, to je 41,27% pa je plača, ki jo delavec prinese domov.

N. pr.: če delavec prinese domov 20.000 din, mu je že pred tem računovodja odtegnil 4.762 din za proračunski prispevek, 714 din za dopolnilni proračunski prispevek in 6.984 din za socialno zavarovanje. Nov strošek je dejansko samo dopolnilni proračunski prispevek, to je 714 din. Gospodarske organizacije pa naj razmislijo kako bodo dopolnilni proračunski prispevek obračunavale in odvajale občini.

Razen tega pa mora gospodarska organizacija za bruto sredstva, namenjena osebnim dohodkom, plačati še 4% stanovanjskega prispevspevka, 2% splošnega dopolnilnega prispevka za socialno zavarovanje in 1% nadomestila za popuste v potniškem prometu. Osnova za izračun teh treh prispevkov so bruto osebni dohodki celotnega kolektiva.

Zakon določa, da se lahko dopolnilni proračunski prispevek, ki presega stopnjo 10%, uporabi le za finansiranje šolstva. V naši občini, ki je že v letu 1961 določilá udeležbo občinskega sklada za šolstvo v višini 40% vseh dohodkov, ki pripadajo občini in ki bo predvidoma letos to udeležbo dvignila na 50%, bo $^2/_5$, to je 10% dopolnilnega proračunskega prispevka uporabljenih za šolstvo.

Celotni dopolnilni proračunski prispevek iz osebnega dohodka bo v letu 1962 po približni oceni znašal 104,317.000 din in bo šlo od tega za finansiranje šolstva 69,540.000 din, 34,772.000 din pa bo ostalo za druge občinske in za skupne mestne potrebe.

Z majhnimi individualnimi prispevki, ki ne pomenijo bistvene obremenitve osebnega standarda delavca, bodo torej zbrana znatna sredstva za potrebe, o katerih občani vsakodnevno razpravljajo in ki so vzrok za marsikatero kritiko na zborih volivcev.

Promet z vprežnimi vozili je znatno omejen

Na več zborih volivcev so kmetovalci omenili težave, ki so nastale z omejitvijo prometa z vprežnimi vozili na nekaterih cestah. Te prepovedi je določil Mestni svet Ljubljana s posebnim odlokom.

Kmetje imajo svoja zemljišča v raznih krajih, do katerih lahko pridejo le s prečkanjem »prepovedanih« cest. Posebne težave bodo imeli z obdelovanjem zemljišč, ki jih imajo na barju v smeri Iga in Brezovice. Predlagali so, naj bi za te primere uvedli izjeme. Kako je urejen promet z vprežnimi vozili na posameznih odsekih cest za kmetovalce iz naše občine? Takole:

1. Del Titove ceste od Ljubljane do Ruskega carja je prepovedan za vsak promet z vprežnimi vozili. Dovoljeno je le prečkanje in sicer v križiščih pri Dimičevi ulici in Smrketu v Stožicah. Za to prečkanje ni potrebno dovoljenje.

2. Del Titove ceste od Ruskega carja do križišča z »nemško cesto« je po posebni odločbi okrajnega tajništva za notranje zadeve prav tako prepovedan promet z vprežnimi vozili, vendar z izjemo, da na tem odseku lahko vozijo vprežna vozila, ki imajo posebno dovoljenje. To dovoljenje lahko izdaja odsek za notranje zadeve našega občinskega ljudskega odbora. Pripominjamo, da lahko izdajo to dovoljenje le kmetovalcem, ne pa drugim posestnikom vprežnih vozil.

3. Na Ižansko cesto in Brezovico se je treba z vprežnimi vozili usmeriti na stranske ceste. Na Ižansko cesto n. pr. preko Žal po Pokopališki do Kavčičeve, nato po Središki in Tovarniški ulici, dalje po Domžalski, Grablovičevi, Povšetovi, Glonarjevi, Poljanski na Hradeckega cesto v križišče z Ižansko pri Dolenjskem mostu. Za visoko naložena vozila (seno) je smer spremeniti v toliko, da se gre zaradi železniških podvozov iz Pokopališke na Partizansko cesto in Vodmat in dalje tako, kot je že navedeno.

Do Viča je potovati po Djakovičevi, Šišenski in Večni poti preko mladinske proge pod Brdom na levo (za opekarno) po Brdnikovi cesti, dalje po cesti na Brdo, nato po Poljukarjevi in Viški cesti preko Tržaške ceste v Mestni log. Za Kozarje in Brezovico pa se je iz Viške ceste usmeriti po Dobrovški do Kozarij, dalje pa po vzporednici Tržaške ceste, ki je določena za počasni promet.

4. Na živilski trg v Ljubljani se je usmeriti na Rozmanovo ulico do Ambroževega trga, nato po Poljanskem nasipu do trga.

Zaradi vse bolj naraščajočega prometa z motornimi vozili in pogostih cestnih nesreč so bile te omejitve nujne. Drugačnih rešitev za ta promet ni bilo moč najti.

Ivan Levstek

Dopisujte v „ZBOR VOLIVCEV“

POGOVORI Z VOLIVCI

V novembru preteklega leta so zbori volivcev v naši občini obravnavali več vprašanj, na katere so organi občinskega ljudskega odbora dolžni ustrezno odgovoriti. Udeležba občanov na teh zborih je bila večinoma dobra. Tudi razprava je bila vsestranska in plodna. V pripravi zborov kot tudi v razpravi o poročilih so se uveljavili odbori socialistične zveze, ki so se za ta stik z občani dobro pripravili. Želeti je, da bi se to nadaljevalo tudi v prihodnje.

Kot običajno, so sveti in uprava ljudskega odbora tudi na vprašanja in zahteve teh zborov pripravili svoje odgovore. Ker odborniki z odgovori niso bili zadovoljni, je ljudski odbor na seji 26. decembra imenoval posebno odborniško komisijo za pregled odgovorov. Komisija je imela sestanek s predsedniki svetov in vodilnimi uslužbenci uprave 17. januarja.

Po pregledu odgovorov in razpravi je komisija ugotovila, da nekateri res niso dobri. Namesto izgovarjanja na razne težave bi bilo bolje temeljiteje obdelati posamezne probleme in prikazati pogoje za nadaljnje reševanje. Komisija je tudi priporočila, da bi na podobne zahteve odgovarjali skupaj za več zborov in to čim bolj izčrpno ter konkretno.

Nekateri problemi se ponavljajo na zborih volivcev dalj časa kot n. pr. ceste, razsvetljava in podobno.

Odbornikom je težko prihajati pred volivce, če že vnaprej pričakujejo kritiko o stvareh, ki so jih obravnavali na prejšnjih zborih. Ponavljanje vprašanj in odgovorov lahko celo politično škoduje pomenu in vlogi zborov volivcev

Ta problem pa ne nastaja samo zaradi objektivnih težav, temveč tudi zaradi subjektivnih slabosti, zaradi slabe organizacije določenih služb pri ljudskem odboru. Občani n. pr. lahko razumejo, da ni dovolj sredstev za asfaltiranje cest, ne morejo pa razumeti, da so nekatere ceste za pešce neprehodne; stanje teh pa se še naprej slabša. Isto velja za cestno razsvetljavo in še nekatere druge probleme.

Da bi delo organov občinskega ljudskega odbora z zbori volivcev v prihodnje izboljšali, je komisija dala več priporočil. Na podlagi teh sestavljajo nove odgovore.

Nekaj jih objavljamo že v tej številki našega časopisa, druge pa bomo pravočasno poslali krajevnim odborom in odbornikom ljudskega odbora tako, da bodo na naslednje zbore volivcev prišli pripravljeni. Pripominjamo še to, da odgovori, ki so v današnji številki, še niso sprejeti od ljudskega odbora in da so še možne spremembe, na katere lahko vplivajo tudi bralci našega časopisa, če bodo takoj poslali svoje pripombe.

V prejšnji številki našega časopisa — ta je izšel po zborih volivcev sredi decembra — smo že izčrpno poročali o železniškem vozlišču in telovadnici v Savskem naselju. O teh objektih so volivci na zborih precej razpravljali. Za to številko časopisa pa še nismo mogli pripraviti odgovorov na vprašanja o finansiranju šolstva in plačah prosvetnih uslužbencev v tem letu, ker nam sedaj še niso znani viri letošnjih proračunskih sredstev. Zato bomo o tem poročali v prihodnji številki.

Seje občinskega ljudskega odbora

10. seja občinskega zbora in zbora proizvajalcev je bila 24. novembra 1961.

Občinski ljudski odbor je obravnaval poročilo sveta za družbeni plan in finance ter ga soglasno odobril.

Na tej seji je bila ustanovljena služba pravne pomoči občine Ljubljana-Bežigrad in skupna zavarovalnica občine Ljubljana-Bežigrad za občine Medvode, Logatec, Litija, Ljubljana-Bežigrad, Ljubljana-Šiška, Ljubljana-Vič-Rudnik, Grosuplje in Vrhnika. Kasneje se je pridružila še občina Ribnica.

Nadalje je ljudski odbor odobril, da se Obrtno podjetje Modna oblačila Ljubljana, Titova 43, preosnuje v Industrijsko podjetje, komunalnemu podjetju Elektro Ljubljana-okolica je odobril razširitev predmeta poslovanja.

Zadružni dom v Savljah je odbor brezplačno dal v upravljanje Kulturnoumetniškemu društvu Savlje-Kleče, zgradbo v Smoletovi 16 pa v upravljanje občinskega odbora SZDL Ljubljana-Bežigrad. Odbor je odobril prodajo hiše, last splošnega ljudskega premoženja na Titovi cesti 245, izven dražbe Zormanu Francu in Rozaliji, ki sta že solastnika te hiše in v njej tudi stanujeta. Odobrena je bila tudi kategorizacija šol na območju občine. V prvo kategorijo spada gimnazija, v drugo vse popolne osemletke, v tretjo nižje organizirane osnovne šole, v četrto Glasbena šola Franca Šturma, v peto varstveno vzgojni zavodi in v šesto kategorijo zavodi za pošolsko izobraževanje: delavska univerza in oddelki osemletk za odrasle.

Na lastno željo je bil razrešen dolžnosti upravnika podjetja Tapetdekor tov. Jože Lenarčič. Sporazumno pa je bil razrešen dolžnosti direktorja tovarne Jub v Dolu pri Ljubljani tov. Jernej Stante. Na lastno željo je bil razrešen dolžnosti direktorja tov. Franc Švab, dotedanji direktor Ljubljanskih mlekarn.

Glede na novo tolmačenje 95. člena uredbe o ustanavljanju podjetij in obrtov bo odslej komisija za razpis mest direktorjev podjetij in obratov predlagala občinskemu ljudskemu odboru za imenovanje tudi namestnika direktorja. Po veljavnih predpisih 95. člena navedene uredbe ni bilo to vprašanje posebej urejeno in se je doslej smatral namestnik direktorja kot vodilni uslužbenec, ki ga je upravičen samostojno postavljati upravni odbor. To pa mora veljati le za določen del direktorjevih poslov, ne pa za čas njegove odsotnosti za vse posle in njegova pooblastila brez izjeme. Razen poslovnoorganizacijskega vsebujejo namreč naloge direktorja tudi pomembne javnopravne elemente kot so skrb za izvajanje zakonitosti, za zadržanje izvedbe protizakonitih sklepov delavskega sveta in upravnega odbora, obveščanje ljudskega odbora in podobno. Za to naj bi bil ljudski odbor zainteresiran za postavitev takega namestnika, ki opravlja naloge direktorja, kadar je ta odsoten, v polnem obsegu.

Za namestnika direktorja Elektrotehna Ljubljana, Parmova 33 je bil imenovan Matija Klemenčič, za namestnika upravnika podjetja Tapetdekor tov. Zdravko Ačkun, za namestnika direktorja podjetja Ljubljanske mlekarne pa tov. Jože Jarc.

Občinski ljudski odbor je izdal soglasje za imenovanje tov. Janka Regvarja za direktorja skupnega zavoda za pedagoško službo, katerega so ustanovile občine Ljubljana-Bežigrad, Ljubljana-Moste, Ljubljana-Šiška in Medvode.

Za načelnika oddelka za gospodarstvo je bil imenovan Vinko Kuntarič.

Oba zbora sta odobrila poroštvene izjave podjetjem Elektrosignal, Tuba Elma in Modna oblačila.

Pri nepremičninskih zadevah sta oba zbora odobrila uporabo nacionaliziranih parcel bivšim lastnikom za gradnjo stanovanjih hiš. Razen tega je bilo bivšim lastnikom odvzeto zemljišče, ki je bilo potrebno za ureditev ceste pri otroškem igrišču v Stožicah. Dodeljeno je bilo nacionalizirano zemljišče podjetju Agroobnova za gradnjo poslovnega obrata in tovarni JUB za postavitev stanovanjske montažne hiše.

Ljubljana-Bežigrad sta bila imenovana inž. Viktor Bajec in Konrad Grilec.

Odbor je sklenil, da od 1. januarja 1962 dalje ne bodo več sklepali zakonskih zvez v Črnučah, matični urad pa deluje še naprej.

Za potrjevanje investicijskih programov v zvezi s temeljnim zakonom o graditvi investicijskih objektov so bili pooblaščeni sveti za komunalne zadeve, za trgovino, za gostinstvo, za obrt, za šolstvo, za zdravstvo, za telesno vzgojo in za varstvo družine, vsak za gradnje s svojega področja.

Nato so bili nagrajeni nekateri odborniki občinskega zbora in nekateri člani svetov za prizadevno delo v letu 1961.

12. seja občinskega zbora in zbora proizvajalcev je bila 26. januarja 1961

Sprejet je bil odlok o dopolnilnem proračunskem prispevku in odlok o spremembi in dopolnitvi odloka o pokopališkem redu Centralnega pokopališča v Ljubljani. Nadalje je bila odobrena odredba o obveznem zaščitnem cepljenju psov proti pasji steklini in odredba o obveznem izkorinjenju goveje tuberkuloze. Na podlagi pristojnih delavskih svetov je bila odobrena pripojitev podjetja Tobak Trbovlje k podjetju Tobak Ljubljana, Gostišče Savlje pa je bilo pripojeno k Gostišču ob Savi, hkrati pa je bilo to gostišče preosnovano v gostinsko podjetje. Tudi montažno podjetje Instalacija iz Kamniške ulice je bilo pregrupirano iz obrtne v gradbeno stroko. Šolski vrtec, ki je doslej posloval v okviru osnovne šole Mirana Jarca v Peričevi ulici, je bil prenesen v pristojnost stanovanjske skupnosti Boris Kidrič in bo v prihodnje posloval v okviru Vzgojno varstvenega zavoda Jelka. Za nakup stanovanj je bilo občinskemu ljudskemu odboru odobreno najetje posojila pri Kreditnem skladu za zidanje stanovanjskih hiš ObLO Ljubljana-Bežigrad v višini 30,000.000 din. Stanovanja bodo deloma za potrebe občinskih organov in njegovih ustanov, nekaj pa jih bo še potrebnih v zvezi z rušitvami ob Vilharjevi cesti.

Na predlog komisije za volitve in imenovanja sta bila na lastno prošnjo razrešena dolžnosti direktorja dr. Aleksander Lunaček, direktor podjetja Odpad in ing. Franjo Oblak, direktor Gozdnega gospodarstva Ljubljana. Na lastno željo je bil razrešen dolžnosti načelnika oddelka za gradbene in komunalne zadeve uprave občinskega ljudskega odbora tovariš Zdravko Hribernik.

Za upravnika podjetja Tapetdekor je bil imenovan tov. Ivan Bobnar, razpisano pa je bilo mesto poslovodje v Pekarni Ajdovščina — obrat v Samovi ulici.

Na predlog komisije za volitve in imenovanja je bil na lastno željo razrešen dolžnosti predsednika sveta za indrstrijo tov. Marjan Kobentar, dolžnosti člana istega sveta pa Stane Žnidaršič in Vida Maurer. Za predsednika je bil imenovan Stane Krumpak, za člana pa Slavko Komac in ing. Ludvik Kremžar. V svetu za zdravstvo je bil razrešen dolžnosti predsednika Bojan Vakselj, vendar še nadalje ostane član sveta, za novega predsednika tega sveta je bil imenovan dosedanji član dr. Stanko Lajevec. V svetu za obrt je bil razrešen Janez Slovenc, na njegovo mesto pa imenovan Nace Možina. Kot zastopnika občine v upravni odbor Akademskega kolegija sta bila imenovana Ivan Dodič in Fani Cunder. Imenovana je bila 16 članska komisija za pripravo novega statuta.

11. seja občinskega zbora in zbora proizvajalcev je bila 26. decembra 1961

Imenovana je bila komisija, ki naj pregleda odgovore na sklepe zborov volivcev, preden bo o njih razpravljal občinski ljudski odbor. Sprejet je bil odlok o uvedbi občinskega davka na lokalne telegrafske in telefonske storitve. Nadalje je bil sprejet odlok o začasnem financiranju občinskih potreb v I. tromesečju l. 1962, sprememba odloka o občinskem proračunu za leto 1961 in pa spremembe družbenega plana občine za leto 1961.

Na predlog občine Ribnica je spremenjen odlok o ustanovitvi zavarovalnice tako, da se kot ustanovitelj vključi tudi občina Ribnica.

Sklenjeno je bilo, da bo prispevek občine za kritje stroškov vzgojno-varstvenih zavodov v letu 1962 znašal 40 % vseh stroškov. Zavodi morajo izračunati znesek polne oskrbnine na enega zavarovanca in določiti olajšave posameznim kategorijam zavarovancev glede na njihove socialne razmere. Pri tem naj sodelujejo tudi zastopniki stanovanjskih skupnosti.

Na predlog stanovanjske skupnosti Savsko naselje je občinski ljudski odbor odobril prenos zgradbe na Savski cesti 1, ki je last splošnega ljudskega premoženja, na stanovanjsko skupnost Savsko naselje. Za potrebe pionirskega doma v Savskem naselju je bil odobren nakup stanovanja v Slomškovi ulici 9, ki je bila last Janeza Mesesnela iz Ljubljane. Odobrena je bila prodaja kovačnice v Dolu, ki je last splošnega ljudskega premoženja, Francu Kuharju, kovaču iz Beričevega in to izven javne dražbe.

Na predlog sveta za finance sta oba zbora sklenila, da bodo od 1. januarja 1962 dalje dodeljevali gradbena zemljišča gradbenim interesentom proti odplačilu odškodnine v višini 300 do 500 din. Svet za komunalne zadeve je pooblaščen določiti višino odškodnine glede na gradbeni okoliš.

Za direktorja komunalnega podjetja Žale je bil imenovan Marjan Ozimek, za direktorja skupne zavarovalnice Ljubljana-Bežigrad tov. Ivo Poznik, za direktorja podjetja Ljubljanske mlekarne pa Jože Jarc. Občinski ljudski odbor je sklenil, da je treba mesto upravnika obrtnega podjetja Tapetdekor ponovno razpisati, ker prvi razpis ni uspel.

Dolžnošti člana sveta za komunalne zadeve so bili rešeni tov inž. Maks Magušar, Franc Šuštaršič, Pavel Dimnik in inž. Dušan Kit. Imenovani so bili Jože Crnugelj, Ciril Osana, Janez Čerin in inž. Janez Gjura Dolžnosti člana sveta za šolstvo, prosveto in kulturo je bil razrešen Rudi Meglič, na njegovo mesto pa je bil imenovan Ciril Cvar. Dolžnosti člana sveta za telesno vzgojo je bil razrešen Mirko Novak, imenovan pa Ivan Žibrat. Dolžnosti člana upravnega odbora sklada za šolstvo sta bili razrešeni Jelka Kutin in Marta Omerza, imenovani pa Franica Lovše in Zdenka Drenik. Kot zastopnika občine

Kako je z združevanjem sredstev za negospodarske investicije

Občane je zanimalo, kako je uspelo lansko združevanje sredstev za negospodarske investicije. Predlagali so, naj bi gospodarske organizacije prispevale sredstva tudi za gradnjo telovadnic in šol.

Občinski ljudski odbor je lani izvedel akcijo združevanja sredstev gospodarskih organizacij za gradnjo zdravstvenega doma in podaljška trolejbusne proge do Črnuč. Po predvidenem ključu naj bi iz skladov podjetij zbrali 104 milijone dinarjev. Z 68 podjetij in 20 obrtniki smo uspeli skleniti pogodbe o prispevkih za 66.916.000 din. Od teh pogodbenih obveznosti so podjetja doslej vplačala le 37.831.000 din, t. j. dobro tretjino planiranih sredstev. To dejstvo dokazuje, da vsa podjetja niso imela razumevanja za to obliko pomoči občini, s katero bi uredili dva tako važna objekta. Deloma je bilo vzrok za to pomanjkanje obratnih sredstev v preteklem letu. Podjetja, ki so sklenila pogodbe o prispevku, a ga še niso vplačala, obljubljajo, da bodo pogodbeni znesek vplačala po zaključeni bilanci za leto 1961. Ta obljuba pa ni v skladu z dogovorom, ki je bil sklenjen v začetku leta 1961. Na sestanku predstavnikov gospodarskih organizacij je bilo namreč obrazloženo, da je bila vsota 104 milijone določena na osnovi čistega dohodka, ki so ga gospodarske organizacije ustvarile v letu 1960. Potemtakem ne bodo nekatere gospodarske organizacije ničesar prispevale za skupne potrebe iz sredstev, ki so jih ustvarile leta 1960 in so jih imela v skladih skupne uporabe v letu 1961.

Pobuda, da bi podjetja v tej obliki prispevala tudi za gradnjo šol in telovadnic, je sicer zelo umestna, vendar bi najprej morali zaključiti prvo akcijo združevanja in zbrati vsaj sredstva, za katera že obstajajo pogodbe; razen tega pa bi morali doseči, da bodo tudi druge gospodarske organizacije sprejele obveznosti za njihov delež za zdravstveni dom in trolejbusno progo.

Mesto se širi z novimi, sodobnimi velikimi zgradbami

NAŠE OBČINE

Zakaj so občinske ceste in ulice slabo vzdrževane?

Občani so na več zborih dokaj ostro grajali nevzdržno stanje nekaterih cest, zlasti v mestnem območju občine. Zbori volivcev so bili prav v času jesenskega deževja, ko je bilo stanje cest najslabše. Zato so razen običajnih zahtev za asfaltiranje in rekonstrukcije posebej grajali slabo vzdrževanje cest v celoti in predlagali izboljšave. Območje Stadiona je bilo v tem času najbolj prizadeto. Toda tu ne bi naštevali posameznih cest, ki so jih kritizirali, ker so občanom znane. Priznati pač moramo, da je vzdrževanje cest še vedno slabo organizirano, in je zato prav, da pojasnimo ta problem v celoti. Tudi komisija občinskega ljudskega odbora, ki je obravnavala odgovore volivcem, je obravnavala predvsem organizacijo vzdrževanja v okviru občine, ne pa posameznih cest.

Vzdrževanje cest je sedaj urejeno tako, da za ceste v območju Črnuč, Nadgorice, Podgorice, Beričeva in Dola skrbijo krajevni odbori. Ti imajo zato zagotovljena redna proračunska sredstva. Za dolžino določenih cest so postavljeni stalni cestni delavci, ki sproti popravljajo potrebna vzdrževalna dela. Občasno posipanje organizirajo krajevni odbori, ki samostojno odločajo o tem, katere ceste in v katerem času je treba temeljiteje popraviti. V tem območju nimamo posebnih problemov; kolikor so, se nanašajo na zahteve po več sredstvih, prekategorizaciji cest, slabemu stanju republiške ceste in podobno. Za občinske ceste na desni strani Save je doslej skrbela okrajna uprava za ceste, ki se je v zadnjem času reorganizirala v cestno podjetje. Vzdrževanje cest ne temelji na stalnih cestnih delavcih, pač pa na posebni vzdrževalni skupini, ki občasno pride na posamezne ceste in opravi vzdrževalna dela. Ta je lani redko obiskala posamezne ceste, večino cest najbrž le enkrat. Tak kampanjski način vzdrževanja ne more zadovoljiti že v osnovi nastajajočih potreb. Znano je pravilo, da je treba odpravljati poškodbe in okvare takoj, ko nastanejo in so še majhne. Poškodbe na cestišču pa nastajajo vsak dan. Vedeti je treba, da je raba občinskih cest bila še pred nekaj leti drugačna, kot je sedaj. Večina teh cest je izdelana zasilno v okviru novih gradbišč in nima ustrezne podlage. Razen tega pa je z naglim porastom števila motornih vozil prišlo v zadnjem času do takih obremenitev skoraj vseh, tudi najmanj pomembnih cest v območju mesta. To zahteva povsem drugačno vzdrževanje, kot je bilo prej v navadi.

V preteklem letu smo imeli težave pri izvrševanju investicij za rekonstrukcije nekaterih cest in parkirnih prostorov. Obseg načrta je presegal razpoložljiva sredstva, zaradi česar je bila občina slab plačnik izvršenih uslug. Ker smo imeli večje dolgove, je cestna uprava v jesenskem času, ko so bile največje potrebe po vzdrževalnih delih na občinskih cestah, odpovedala delo ekipe, dokler ne bodo plačani vsi računi. Ker ni bilo moč rešiti te zadeve brez potrebnih sredstev, je svet za komunalne zadeve začasno organiziral vzdrževanje cest mimo uprave za ceste. Prizadeto območje je razdelil med Stanovanjsko skupnost Boris Kidrič in Gradbeno podjetje Bežigrad. Obe organizaciji sta sicer takoj pričeli delo, vendar so se pojavile težave. Zašepala je preskrba z gramozom, ker ga kamnolomi niso dostavljali pravočasno kljub sklenjenim pogodbam.

Občinski ljudski odbor je lani večkrat v okviru svojih organov pripravljal predloge za organizacijo lastne cestne službe. Spomladi je ustanovil zavod za komunalne dejavnosti, ki naj bi predvsem reševal ta problem. Pozneje je nekajkrat poskusil najti še druge rešitve. Med njimi so bili najbolj pripravljeni poskusi, da bi spričo težav v gradbeništvu reorganiziral gradbeno podjetje v Črnučah v komunalno podjetje, ki naj bi se ukvarjalo tudi z gradnjo in vzdrževanjem cest. Predlogi so bili še za ustanovitev posebne ekipe pri Gradbenem podjetju Bežigrad in pri servisih stanovanjskih skupnosti.

V letu 1958 so na zboru volivcev v Črnučah izvolili iniciativni petčlanski odbor z nalogo, da oskrbi Črnuče z zdravo pitno vodo. Na prvem sestanku odbora v februarju 1958 so se dogovorili, da bodo pritegnili k sodelovanju tudi podjetje Projekt-nizke zgradnje, kateremu so naročili raziskavo in izdelavo načrtov. Na podlagi raziskovanj so ugotovili:

1. da na celotnem področju občine ni naravnega izvira,

2. da vodovod Cerklje—Mengeš ne pride v poštev za Črnuče,

Take rešitve je nekajkrat obravnaval Mestni svet in okrajni ljudski odbor, ker so jih iskale tudi druge občine z večjim ali manjšim uspehom. Razcepitev cestne službe na samostojna občinska cestna področja pa so grajali. Zagovarjali so potrebo po enotnem podjetju in organizaciji in grajali vlaganje sredstev v več samostojnih organizacij za graditev in vzdrževanje cest, ker ne bi bile v celoti izkoriščene. Tako se je izkazala dotedanja ureditev za neuspešno, hkrati pa ovira za drugo rešitev.

V zadnjem času je naš svet za komunalne zadeve z drugimi organi občine zopet odločneje začel samostojno urejati vzdrževanje cest. Odločil se je, naj bi pri občinskem zavodu za komunalno vzdrževanje delala dovolj močna ekipa cestnih delavcev z ustrezno mehanizacijo, ki bi skrbela za vzdrževanje cest. Mehanizacija bi bila sicer minimalna, vendar bo tudi ta zahtevala precejšnja sredstva, ki še niso zagotovljena. Vzporedno bi bilo treba vključiti v to službo tudi stanovanjske skupnosti oziroma njihove komunalne komisije in servise.

Novogradnje in rekonstrukcije bi oddajali še naprej cestnim podjetjem na isti način kot druga gradbena dela.

Organizacijo vzdrževanja cest v tem letu bomo vsekakor rešili še pred sprejetjem letošnjega družbenega plana. Taka organizacija in zagotovitev ustreznih sredstev v družbenem planu bo vsekakor ustvarila pogoje za to, da bo stanje cest letos boljše, kot je bilo lani.

Ali je obdavčitev kmetov v naši občini res nepravilna?

V Podgorici in Nadgorici so nekateri občani opozarjali, da občinska davčna uprava dvakrat izterjuje iste davke in da kmetje v naši občini plačujejo višje davke kot drugje. Zato želijo pojasnila o tem.

V jeseni lanskega leta so res nekateri davčni zavezanci prejeli dvojna obvestila o zapadlih davčnih obveznostih. Na prvih obvestilih jim je bila sporočena akontacija za zadnje četrtletje, na drugih obvestilih pa neplačani zaostanki prejšnjih akontacij, ki jih nekateri do takrat še niso poravnali. Nekateri so zato menili, da gre za dvakratno neupravičeno obdavčevanje. Ne izključujemo pa možnosti, da bi kakšnega zavezanca terjali za znesek, ki ga je že plačal. Plačila davkov knjižimo takrat, ko dobimo obvestila od banke. To je navadno več dni kasneje, kot pa je bilo plačilo izvršeno. Možno je torej, da med tem časom davčni izterjevalec obišče zavezanca in od njega zahteva plačilo zaostanka. V teh primerih je treba ugotoviti dejansko stanje. Tako ne more priti do ponovnega izterjanja že plačanega zneska.

Kmetovalci iz Nadgorice so si napačno tolmačili davčno lestvico, ki jo je objavil Kmečki glas. Ta je objavil le lestvico za dohodnino, ne pa tudi lestvice za občinske doklade. Ta je večinoma višja, kot lestvica za dohodnino. Ta časopis tudi ne more objaviti vseh lestvic za občinske doklade, ker jih predpisujejo posamezne občine.

Za vse ljubljanske občine je katastrski dohodek enako ocenjen na podlagi lestvice, ki velja za odmero dohodnine, občinske doklade in socialno zavarovanje kmetijskih proizvajalcev za leto 1960/61.

Ljubljana tvori en cenilni okraj in obsega tudi območje bivše občine Črnuče s tem, da je za katastrske občine Beričevo, Dol, Kleče in Podgora določen katastrski dohodek kot v cenilnem okraju Kamnik, to je nekoliko nižji.

Na zboru volivcev je govoril tov. Jože Pečar, ki se je po zboru volivcev zglasil na odseku za dohodke z objavljenim člankom v časopisu Kmečki glas. Tam so mu pojasnili, da članek obravnava le dohodnine. Raztolmačili so tudi njegov primer obdavčitve. S pojasnilom je bil zadovoljen.

V ilustracijo navajamo primer obdavčitve:

P. J. in K. iz Nadgorice — odmera za leto 1961

	Zemlja din	Gozd din
pos. list 3 k. o. Nadgorica KD	472.217	87.137
pos. list št. 143 k. o. Beričevo KD	30.525	8.123
pos. list 515 k. o. Črnuče KD	—	9.582
Skupaj	502.742	104.842

(KD = katastrski dohodek)

Obdavčitev:

KD = zemlja	503.000
KD = gozd	105.000
Skupaj	608.000

dohodnina = 170.000 (od osnove 608.000)

občinska doklada = 201.200 (od osnove 503.000)

občinska doklada = 5.250 (od osnove 105.000)

socialno zavarovanje = 36.480 (6 % od osnove 608.000)

soc. zavarovanje glav. = 7.500

Skupaj = 420.430 din davka za leto 1960.

O pripravah za gradnjo vodovoda Črnuče-Dolsko

3. da uprava Mestnega vodovoda ne pristane, da bi ljubljanski vodovod podaljšali preko Save.

Ostala je edina možnost izgraditi lasten vodovod, zato so začeli raziskovati ter so ugotovili, da je najboljša situacija v bližini vasi Brod. Začeli so kopati poskusne vodnjake že v letu 1960, vendar ni bilo moč končati dela zaradi visokega vodostaja. Nadaljevali so v letu 1961 in v mesecu avgustu so bila vsa raziskovalna dela gotova. Rezultati so bili zelo dobri. Projekt nizke gradnje je začel z izdelavo investicijskega programa in načrtov, ki so jih v decembru 1961 že vložili v revizijo. S tem je bila tudi prva faza priprav zaključena. Na zboru volivcev v Črnučah in Nadgorici dne 17. XI. 1961 so o tem kratko poročali, izvolili pa so tudi nov odbor, katerega naloge bi bile:

1. priprava za ustanovitev vodne skupnosti Črnuče-Dolsko,

2. zbrati od interesentov prva finančna sredstva,

3. začeti gradnjo črpalnice in enega rezervoarja.

Da bi bilo moč te naloge izvršiti, je potrebno sodelovanje vseh občanov z območja bivše občine Črnuče in Dolsko, katerih prva naloga je, da se vsa gospodarstva družbenega in privatnega sektorja vpišejo v vodno skupnost ter s tem pokažejo, da so za gradnjo vodovoda.

Vpisnina naj bi bila 1000 din, članarina pa 500 din letno. Razen tega naj bi vsako gospodinjstvo prispevalo v letih 1962, 1963 in 1964 po 10.000 din in po 5 % davčne osnove.

Vodovod Črnuče—Dolsko bo napajal vse območje bivše občine Črnuče in še vas Dolsko, to je približno 900 zasebnih gospodarstev. Če bi vsi prispevali, bi zbrali približno 30,000.000, medtem ko bo znašala vsa investicija po sedanji kalkulaciji 339,000.000 din. Nadrobnejša obrazložitev bo v pravilih vodne skupnosti, ki jih bo sprejel občni zbor vodne skupnosti takoj, ko bodo vpisani člani na vsem območju vodne skupnosti. Izgradnja vodovoda je za vse stanovalce na tem območju poglavitna naloga, zato je tudi dolžnost vseh, ki imajo tu svoj dom, da pomagajo z vsemi svojimi močmi, da bi čimprej začeli graditi.

Peter Lešnjak

Slabo izkoriščena zemljišča

(Predlogi za večjo kmetijsko proizvodnjo)

Komisija za kmetijska vprašanja pri občinskem odboru SZDL je pregledala zemljišča predelov med cesto Črnuče-Šentjakob-Dol in Savo. Omenjeno območje obsega del k. o. Kleče, Dol, Beričevo, Podgorica, Nadgorica in Stožice. Skupne površine pregledane zemlje znašajo okoli 800 ha, od tega je zaraščeno z gozdnim drevjem okoli 50 ha.

Komisija je ugotovila, da okoli 90 % zemljišča ustreza za kmetijsko proizvodnjo. Razlika 10 % so gozdne površine in take, ki so le v manjši meri prikladne za nasade topolov. V navedenih površinah niso zajeti nasadi topolov v k. o. Beričevo, Dol in Kleče. Komisija meni, da bi te nasade očuvali do njihove zrelosti.

Konfiguracija terena omogoča strojno obdelavo tal. Večinoma so globoka, ponekod so plitkejša, vendar globlja od 25 cm. Pri zelo visokem vodostaju Save so možne delne poplave v nižjih predelih Save v k. o. Dol. Izkoriščanje teh zemljišč je pomanjkljivo (slabo negovani travniki, delno njive, delno pa so zaraščena z grmovjem ter gozdnim drevjem). Zemljišča uničujejo z negospodarskim izkoriščanjem in z izkopavanjem mivke in gramoza.

PREDLOGI KOMISIJE

Pregledane površine je treba bolj gospodarsko izkoriščati z ustreznimi poljskimi in travniškimi kulturami, z uvedbo večjih zaokroženih poljskih in travniških površin ob upoštevanju sodobne kmetijske mehanizacije in agrotehničnih ukrepov. Predstavniki »Agrokombinata« so pripravljeni urediti in usposobiti to zemljišče za boljšo kmetijsko proizvodnjo, kar je v skladu z njihovim perspektivnim proizvodnim planom in potrebami po ornih in travniških površinah.

Gozdovi so slabo negovani, posamezni topoli, ki rastejo samo na boljših zemljiščih, pa so večinoma okuženi od glivične bolézni — topolovega raka. Površine, ki so obrasle z gozdnim drevjem in topoli, bo treba negovati, praznine izpopolniti z ustreznimi drevesnimi vrstami, stare in okužene topole pa iz varstvenih razlogov čimprej posekati. Ker bo večina zemljišča izkoriščena za kmetijske kulture, ne bo moč osnovati topolovih plantaž ali topolovih intenzivnih nasadov na večjih površinah. Ob pregledu je komisija ugotovila, da leži precej posekanega in izdelanega lesa, predvsem jamskega. Komisija je opozorila »Agrokombinat«, da les čimprej izpelje iz gozda, da prepreči veliko škodo.

Vzporedno s tem je treba urediti divje izkoriščanje zemljišč za pridobivanje mivke in gramoza. Zato komisija predlaga, da anulirajo vsa izdana dovoljenja za izkop in prodajo mivke ter gramoza. Upravičenim interesentom naj izdajo nova dovoljenja, ki pa morajo vsebovati točno lokacijo izkopa. Lokacijo izkopa mora odobriti svet za kmetijstvo in gozdarstvo pri ObLO Ljubljana-Bežigrad.

Komisija za kmetijska vprašanja pri občinskem odboru SZDL je sprejela te predloge in priporoča še, da bi proučili vprašanje gojitve radiča, kumar, zelja in preusmeritev na povečanje živinoreje. Hkrati priporoča, da o vseh predlogih razpravljajo sekcije krajevnih organizacij SZDL na tem območju s kmetijskimi proizvajalci. Priporoča kmetijski zadrugi, da takoj sklene pogodbe s kooperanti za strojno obdelavo in preskrbi zadostne količine semen in gnojil za spomladansko setev.

M. S.

Vplačavanje komunalnega pripevka ni zadovoljivo

Na zborih volivcev so precej grajali slabo plačevanje komunalnega prispevka. Nekateri zavezanci tega prispevka res slabo poravnavajo pogodbene obveznosti. Stanje zaostankov je naslednje:

	din
dolžniki družbenega sektorja	152,577.173
dolžniki zasebnega sektorja	7,996.902
SKUPAJ	160,574.075

Največ. dolguje zavod za stanovanjsko izgradnjo in sicer 56,582.536 din. V preteklem letu zavod ni mogel poravnati tega zneska, ker ni bil likviden zaradi prevelikih dolgov stanovanjskih skladov, ki zavodu niso mogli zagotoviti rednih plačil. Dolg naši občini izvira predvsem od stolpnic v Savskem naselju. Zavod zagotavlja, da bo uporabil ta dolg za ureditev okolice stolpnic.

Zoper dolžnike smo doslej vložili 18 tožb pri okrajnem sodišču. V 12 primerih je sodišče že razsodilo v našo korist, za 6 primerov pa sodni postopek še ni končan.

Vzdrževanje cestne razsvetljave

Za vzdrževanje cestne razsvetljave skrbi mestno komunalno podjetje Javna razsvetljava, v nekaterih naseljih pa krajevni odbori sami. Javna razsvetljava izjavlja, da pregleduje stanje svetlobnih mest na območju občine najmanj enkrat mesečno; prepričani pa smo, da lahko občani to izjavo postavijo na laž. Tako n. pr. v Ulici prvoborcev pri številki 15 že tri mesece ne gori cestna svetilka.

Za javljanje, kje so žarnice pregorele, pa so zadolžene tudi stanovanjske skupnosti in občinski zavod za komunalne dejavnosti, toda vse kaže, da niti eni niti drugi niso jemali te stvari dovolj resno.

Kljub pogosti kritiki poslovanje Javne razsvetljave še vedno ni zadovoljivo, čeprav imajo za vsak mesec načrt o vzdrževalnih delih in kontrolnih pregledih. Občina zagotavlja, da bo podjetje zaračunavalo le dejansko izvršena popravila in preglede. Potrebno pa bi bilo še izboljšati kontrolo organov stanovanjskih skupnosti in našega zavoda.

Ko smo lani sprejemali občinski proračun, je bilo veliko govora o tem, kdo naj prevzame skrb in dobi sredstva za vzdrževanje javne razsvetljave: ali stanovanjske skupnosti, ali pa še naprej podjetje Javna razsvetljava. Ker je za to delo potrebna posebna oprema in določena strokovnost in ker ni brez nevarnosti, je občinski ljudski odbor sklenil, da bo to delo še naprej opravljalo podjetje Javna razsvetljava, toda pod vsestranskim sodelovanjem in kontrolo organov stanovanjske skupnosti, s čimer je LO računal, da se bo stanje izboljšalo.

Če se ni — vsaj vemo, kdo je kriv za to.

Skrb za varstvo otrok je stvar nas vseh

Resolucija o nalogah komune in stanovanjske skupnosti pri otroškem varstvu, ki jo je dne 28. 9. 1961 sprejela LS LRS, načenja zelo važna in pereča vprašanja. Obravnava probleme, s katerimi se bodo morali v prihodnje odločneje spoprijemati kot doslej starši, stanovanjske skupnosti, komune in družbeno politični organi. Resolucija tudi poudarja pomen varstva otrok, potrjuje pravilnost dosedanjih prizadevanj na tem področju, hkrati pa odpira široke možnosti za hitrejšo in uspešnejšo reševanje otroškega varstva.

Ko presajamo načela in ugotovitve resolucije na naša tla, ugotavljamo, da smo v zadnjih letih na tem področju v naši občini mnogo storili. Za to obdobje sta predvsem značilni razširitev omrežja varstvenih ustanov ter prehod od strogo varstvene dejavnosti k vsebinsko izpopolnjeni obliki, ki zajema razen varstva tudi vzgojo in pomoč pri učenju. Vse bolj in bolj opažamo, da ustanove uvajajo nove, za otroke in mladino bolj sprejemljive metode vzgoje, ki se odrazajo v tem, da vključujejo varovance v razne interesne dejavnosti (krožke) in jih na ta način usposabljajo za tisto, kar jih najbolj veseli. Prav tu pa bi lahko roditelji veliko pomagali, saj taka oblika vzgoje zahteva razen prostorov, orodja, učil, tudi strokovnjake, ki pa jih žal naše ustanove nimajo dovolj.

Hkrati ko ugotavljamo razvojni napredek, moramo ugotoviti tudi nekatere pomanjkljivosti, ki zaviralno vplivajo na razvoj te dejavnosti. Še vedno opažamo določeno hladnost, nezainteresiranost in pomanjkljivo sodelovanje staršev s temi ustanovami. Vse preveč je pri nekaterih ukoreninjeno mnenje, da je vprašanje varstva otrok stvar družbe in da se to njih ne tiče. Seveda tudi tega pojava ne smemo posploševati, ker bi s tem delali krivico tistim, ki s svojim delom, izkušnjami in prizadevanji bogatijo vsebino dela teh ustanov. Pohvale in vzpodbude vredni so primeri v Stanovanjski skupnosti terena »Bežigrad«, ko sami roditelji s pomočjo starejših otrok skrbijo za varstvo v posebnih, v ta namen preurejenih sobah, stanovanjska skupnost pa skrbi za nabavo učil, opreme in igrač. Hišni svet stolpnice v Savskem naselju prav tako samostojno opremlja prostor, ki bo nudil varstvo 30 otrokom, stanovanjska skupnost pa jim bo priskrbela vzgojiteljico. V drugih stanovanjskih skupnostih ni opaziti take dejavnosti, za kar pa obstajajo do neke mere objektivni razlogi.

Trenutno imamo v naši občini 8 otroških varstvenih ustanov s kapaciteto 705 otrok. Od tega za 430 šolskih in 275 predšolskih otrok. Tri ustanove nudijo varstvo šolskim in predšolskim otrokom, dve samo predšolskim in tri šolskim. Razen navedenih ustanov imamo 9 igrišč, ki so bodisi v sklopu vrtcev ali kot samostojni objekti.

Vzporedno z doseljevanjem novih družin in vse večjim številom zaposlenih žena naraščajo tudi potrebe po varstvu otrok. Sedanje kapacitete so odločno premajhne, saj zadostujejo le za najnujnejše potrebe. V petletnem perspektivnem planu ObLO so predvidene novogradnje dveh ustanov in razširitev že obstoječih. Analize, ki jih pravkar pripravljajo stanovanjske skupnosti, nam odkrivajo, da imamo še vedno dokaj veliko število otrok, ki v času zaposlitve roditeljev nimajo potrebnega varstva in nadzora. Samo v enem bloku v Savskem naselju so našli 12 otrok, ki jih starši med svojo službo zaklepajo v stanovanje. Prav gotovo bomo morali v prihodnje za te otroke storiti kaj več kot doslej. Tistim, ki so socialno ogroženi, bo skupnost dajala pomoč k oskrbnini, za druge, ki te pomoči niso potrebni, pa bo nujno treba s starši urediti primerno varstvo. Ne vztrajamo na tem, da mora biti to varstvo v vsakem primeru zavodsko, vztrajamo pa na tem, da otrok mora imeti nadzor v času odsotnosti staršev.

Problem, ki se pojavlja manj ali več v vseh otroških varstvenih ustanovah, se nanaša na finansiranje, s čimer je povezano vprašanje ekonomske cene in prispevek staršev. To vprašanje komune in stanovanjske skupnosti različno rešujejo, seveda v skladu s potrebami, pogoji in možnostmi. Na osnovi širše razprave z zastopniki stanovanjskih skupnosti, upravnih odborov ustanov, razgovorov s starši in proučitve celotne problematike je ObLO na predlog sveta za varstvo družine odobril izračun ekonomskih enot ter sprejel sklep, da prispeva 40 % k ekonomski ceni, kar znese v celotnem izračunu 24,023.108 din. Ker na izračun ekonomske cene vpliva več komponent, je ta različna v posameznih ustanovah in se giblje od 9000 do 10.300 din. Prispevek roditeljev pa bo znašal 5600 do 6000 dinarjev, kar bo odvisno od cene posamezne ustanove. Glede višine prispevkov roditeljev sta obstajali dve varianti, in sicer: varianta progresivne lestvice, po kateri naj bi bolje situirani roditelji plačevali več, medtem ko bi bil prispevek za otroke ogroženih družin manjši. Po drugi varianti, ki je tudi sprejeta, saj se je zanjo izrekla večina upravnih odborov in roditeljev, pa je cena za vse enotna ne glede na ekonomsko stanje družine. Ta varianta dopušča možnost in predvideva, da bo določen znesek k oskrbnini (ceni) za otroke ogroženih družin prispeval skrbstveni organ.

Potrditev izračuna ekonomske cene in 40 % prispevek ObLO, dokazuje, da se naši oblastveni organi zavedajo velikega pomena varstva in vzgoje otrok in da so pravilno razumeli resolucijo. Prav zaradi tega so govorice o ekonomski ceni in pretirano visoki ceni oskrbnine v vrtcih neosnovane in nemalokrat plod domišljije neodgovornih ljudi. Vedeti namreč moramo, da je tako ko starši, tudi družba zainteresirana za vzgojo in varstvo otrok in da bo zaradi tega vedno pomagala. Hkrati pa družba upravičeno pričakuje pomoč in sodelovanje staršev pri tej nadvse pomembni in človekoljubni dejavnosti.

Franc Kokalj

Uveljavljajo se boljše metode dela

Nadaljevanje s 1. strani

rencah samih. Bolj aktualno je bilo vprašanje preobremenjenosti nekaterih odbornikov. Iz vseh teh razlogov je prišlo v sestavi odborov krajevnih organizacij SZDL do kadrovskih sprememb. Izvoljenih je bilo 74 novih odbornikov. V posameznih krajevnih organizacijah so bile nujne celo večje kadrovske spremembe (Savsko naselje, Stadion, Nadgorica) z izvolitvijo nad 50 % novih odbornikov. V zvezi z volitvami novih odbornikov je treba poudariti pozitivno orientacijo — samostojnost krajevnih odborov pri izbiri novih odbornikov. Drugo, kar je zelo pozitivno, pa je način pritegnitve članov SZDL v odbore. Novi odborniki so bili konzultirani že pred izvolitvijo o svojem bodočem delu na osnovi nagnjenja in veselja do dela v odborih.

DELO ODBOROV, SEKCIJ IN PODRUŽNIC

Krajevne konference SZDL so posvetile posebno pozornost delu odborov, sekcij in podružnic. Gre za sodelovanje državljanov v celotni politiki komune in za pozitivni vpliv SZDL. Referati in diskusija na konferencah so obravnavali, kako in na kakšen način bi najbolj pritegnili občane, da bi neposredno odločali o vsakdanjih življenjskih vprašanjih v stanovanjskih skupnostih in v krajevnih odborih. Uvodoma lahko ugotovimo, da se vodstva naših organizacij SZDL zavedajo, da s starimi metodami ni mogoče delati v tako razvitem in razgibanem družbenem življenju. Konference nekaterih krajevnih organizacij SZDL (Savlje, Nadgorica, Šentjakob) so ugotovile, da se odbori niso popolnoma znašli pri uveljavljanju novih metod in pri boljšem stiku z članstvom SZDL, bodisi iz subjektivnih ali objektivnih razlogov. Na teh terenih so odbori razpravljali sicer o vseh vprašanjih in problemih, toda premalo v stiku s članstvom, ampak le delno preko zborov volivcev, čeprav mora organizacija SZDL imeti jasna stališča o vprašanjih, ki se obravnavajo na zborih volivcev. To pomeni, da so tudi te organizacije sicer opustile stare metode, nadomestile pa so jih z zbori volivcev, kot edino obliko stika odbora SZDL s članstvom. Mislimo, da so pravilne ugotovitve konferenc, da moramo poglobljeno vlogo novih medot (delo v sekcijah, javnih tribunah itd.) doseči boljše rezultate, če obravnavamo določen problem s članstvom SZDL, ki je neposredno zainteresirano za njegovo rešitev. Krajevne konference so poudarjale nujnost, da še bolj osvobajamo krajevne organizacije formalizma, da bo njihova dejavnost čedalje bolj temeljila na zainteresiranosti, zavesti in čutu odgovornosti.

Problematika naj bo konkretna in aktualna. Ugotovljeno je, da so zaživele tiste sekcije — kot ena od oblik dela krajevnih odborov SZDL —, ki so pritegnile v sekretariate dobre, aktivne in razgledane člane SZDL, ki so znali analizirati problem in zanj zainteresirati članstvo SZDL (sekcije za zunanjo politiko, za poživitev dela stanovanjskih skupnosti, za mladinska vprašanja, gospodarstvo, komunalo itd.). Nasprotno pa niso zaživele tiste, ki v delo sekretariatov niso vključile aktivnih članov SZDL in ki so organizirane brez upoštevanja konkretne problematike ter zainteresiranosti članstva SZDL. Takšne sekcije so životarile »od danes do jutri«, brez prave vsebine dela in so se izgubljale v formalizmu. Zato so člani SZDL na zadnjih konferencah predlagali vrsto zelo koristnih predlogov, ki jih je treba upoštevati pri bodočem delu odborov SZDL. Na konferenci SZDL Dol so n. pr. predlagali ustanovitev sekcije za regulacijo Bistrice, ki poplavlja del terena, na Stadionu ustanovitev sekcije za socialna vprašanja, v Stožicah nadaljevanje dela sekcije za poživitev dela stanovanjske skupnosti, ker ta ni prebrodila težav, itd. Mislimo, da bi krajevni odbori usmerjali organizacijo sekcij in svojo aktivnost nasploh prav v nakazani smeri zadnjih konferenc. Jasno je, da pri organizaciji sekcij ne bi smeli pozabiti drugih oblik (začasne komisije, javne tribune, informiranje občanov preko »Zbora volivcev«, anketiranja itd.).

POZITIVNA ORIENTACIJA NA NOTRANJE PROBLEME

Pozitivna in zadovoljiva je ugotovitev, da so se krajevne konference orentirale v glavnem na notranje organizacijske, vsebinske in kadrovske probleme. Poleg tega pa so obravnavale le nekaj krajevnih in komunalnih aktualnih problemov. Takšna orietacija je zelo pozitivna ker je vsebinsko prispevala, da so se problemi dobro obdelali in je prišlo do jasnih stališč. Opustile so se torej stare metode, ko so konference obravnavale delo družbenih organizacij in družbenih organov, premalo pa problematiko lastne organizacije. Nedvomno bo vse to prispevalo k nadaljnjemu orientacijskemu in kadrovskemu utrjevanju ter vsebinskemu poglabljanju dela organizacij SZDL, kar je posebno važno spričo bodočih nalog, ki čakajo SZDL (Ustava, statut občine, volitve itd.).

Udeležba na konferencah je bila različna in je pokazala, koliko so posamezni odbori bili delavni in znali pritegniti članstvo v svoj krog delovanja. Če je bil odbor aktiven in znal poiskati stik s članstvom, se je to videlo že po veliki udeležbi in diskusiji, če pa ni bil, je bila temu primerna tudi udeležba in zanimanje članstva. Problemu pritegnitve mladine in mladih ljudi v delo organizacij SZDL bo treba tudi v bodoče posvetiti veliko pozornost, saj udeležba mladih na konferencah ni bila zadovoljiva.

Na terenih Bežigrad, »Boris Kidrič«, Savsko naselje, Stadion in Stožice so se konference dotaknile družbenih prostorov, kot perečega vprašanja na teh terenih. Jasno je, da je za pravilno in nemoteno delo družbenih organizacij nasploh nujno potrebno zagotoviti vsaj najnujnejše prostore. V preteklem letu so bili urejeni in za klubsko življenje usposobljeni prostori za krajevne organizacije Tomačevo, Dol, Šentjakob, Črnuče, Ježica, Savlje. Takšno akcijo bo treba nadaljevati tudi v tem letu ter zagotoviti sredstva za ureditev prostorov na terenih, ki jih še nimajo.

MS.

»OBLAKI SO RDEČI«

Iz spominov na delovanje Partije leta 1937 v Ljubljani in okolici

Leta 1937 se je Partija v Sloveniji, posebno v Ljubljani, močno utrdila med množicami, zlasti pa med naprednimi sindikati in delavsko mladino.

Prvi, ustanovni kongres KPS na Čebinah pri Zagorju — dne 18. aprila 1937 — je delavskemu razredu Slovenije jasno orisal notranji in mednarodni položaj ter opozoril na grozečo nevarnost fašizma, ki mu je bila naša domača reakcija z vladujočimi možmi na čelu čedalje bolj naklonjena.

Režim Stojadinović-Korošec je čedalje bolj preganjal komuniste in napredne delavce. Tako je 25. oktobra 1936 ljubljanska policija zaprla okrog 30 delavcev in komunistov z Ježice in Črnuč. (To so bili večidel člani delavsko-prosvetnega društva »Vzajemnost«.) Glasilo JRZ in klerikalne SLS stranke »Slovenec« je takrat pisal o »sračjem gnezdu« in o komunistih na Posavju, ki jih je odkrila policija. Nikomur niso mogli nič dokazati in delo se je nadaljevalo. Tudi v mestu so bile takrat aretacije na dnevnem redu.

Okrog Partije se je zbirala velika množica, ki je obsojala izdajalsko politiko strank in vladajočega režima ter šla v opozicijo proti svojim strankarskim voditeljem.

V zgodnji pomladi — v začetku aprila 1937. leta — se je v nedeljo popoldne zbralo na hribčku Tabor nad Črnuškim mostom okrog 100 komunistov iz Ljubljane, Ježice, Črnuč in drugih krajev. To je bil prvi demonstrativni izlet, ki so se ga udeležili večinoma komunisti in skojevci. Ljubljanska policija je sledila nekaterim vidnejšim članom KP in prišla z avtom na Črnuče. Nekateri policijski agenti so prišli tudi na Tabor. Po cesti pa je stalno patruljirala žandarmerija. Vse je kazalo, da ima policija med izletniki svojega tajnega agenta. To se je kasneje tudi ugotovilo. Izlet je bil nekakšen uvod v kasnejše izlete pristašev Ljudske fronte in delavsko-kmečkega gibanja. Skupina na Taboru se je po kakšni poldrugi uri razšla.

Dne 9. maja 1937 popoldne pa je bil širši poskusni izlet v Zalog, ki ni bil še dovolj množičen in razgiban, čeprav se ga je udeležilo nad 200 ljudi. Ob tej priložnosti je bilo sklenjeno, da bo 23. maja izlet na Tabor pri Ihanu v bližini Domžal.

Izlet na Tabor pri Ihanu je bil zelo množičen in razgiban, saj se ga je udeležilo okrog 600 ljudi iz razni krajev. To je bila prava denomstracija delovnih ljudi proti fašizmu in vladajočemu režimu. Ciril Kalinger, delavec iz Stožic, zaposlen pri Standard Oil Company, je prinesel na kraj zborovanja veliko slovensko zastavo in jo obesil na zvonik cerkve na Taboru. Sledila je prireditev z govori in petjem ob spremljavi harmonike. Med drugimi je govorila tudi pokojni narodni heroj Danila Kumar z Ježice o vojni in miru. Vse govore so spremljali ostri medklici proti fašizmu in domači reakciji. Udeleženci so peli slovenske pesmi z revolucionarnim besedilom:

Hej Slovenci, kdaj bo konec našega trpljenja?
Doklej nam tujec bo še pisal zakone življenja?
Vstani, vstani rob slovenski, otresi vse okove!
V kolo vstopi vseh narodov, bij se za svobodo!

Hej, Slovenci! Duh budi se naše pravde stare,
puntarije spev glasi se s polja in tovarne.
Narod ves se k borbi dviga. Proč tema, nasilje!
V boj poslednji, odločilni, delavci in kmetje!

Druga pesem, prirejena po narodni »Oblaki so rdeči«, pa je razkrinkavala izdajalsko politiko JRZ in odkrito pozivala ljudi v boj proti fašistični nevarnosti.

Na tem izletu je bilo slišati agitacijo za še večji izlet v Kranj, kjer bi se zbrali delavci in kmetje z vse Gorenjske. Izlet bi moral biti 13. junija, a ga potem iz neznanih vzrokov ni bilo.

Celodnevni izlet je bil nato še 20. junija na Limbarsko goro nad Moravčami. Izletniki so prihajali večidel s kolesi iz različnih krajev. Največ jih je bilo iz Ljubljane in okolice. Tu so bile zopet manifestacije s slovenskimi zastavami, z govori in petjem. Izleta se je udeležila tudi skupina okrog 60 ljudi z Ježice in Črnuč, ki se je zvečer ustavila na gasilski veselici v Nadgorici pri Črnučah. Tu so izletniki razobesili veliko slovensko zastavo na jablano prav poleg mize, za katero so sedeli najizrazitejši pristaši JRZ v ježenski občini. Navzoči so začeli vzklikati slovenski zastavi in peti slovenske narodne pesmi po revolucionarnem besedilu, ki je bilo prav takrat razdeljeno med množico.

Med komunisti in pristaši delavsko-kmečkega gibanja je bil v navadi pozdrav z dvignjeno desno pestjo.

Oblasti se ni posrečilo ugotoviti, kdo organizira te izlete, ker je bila množica izletnikov zelo velika, v njej pa so bili tudi ljudje, ki so bili znani kot nepolitični. Vrsta teh ljudi se prej sploh ni politično udejstovala. Konspiracija organizatorjev je bila na višini. Policijo in žandarmerijo smo begali z izmišljenimi vestmi, da je zaman tekala sem in tja. Tako je policija nasedla novici o namišljenem izletu na Bokalce pri Viču, kjer je tistega dne postavila močne zasede.

Sredi junija 1937 je bil ob smrekovem gozdičku pri mestnem vodovodu blizu Kleč večji sestanek naprednih žena, ki ga je vodila tovarišica Tomšičeva. Navzočih je bilo tudi več žena in deklet z Ježice. Policija je sestanek odkrila in ga na koncu tudi razbila. Žene so čitale na tem sestanku brošuro Marije Žumer »Sedemdeset dni v belgrajski glavnjači«.

To leto so odhajali naši prostovoljci v Španijo. Močno je bila razširjena brošura »O mučeniški Španiji«. Policija je iskala v Stožicah nekega Kuneja, ki naj bi bil izdajatelj te brošure.

Dne 1. avgusta 1937 je bila velika nabiralna akcija za španske prostovoljce ter priprte in obsojene komuniste.

Partija je v tem letu utrdila zvezo s kmeti. Skoraj vsaka vas je imela svojega ali pa celo več aktivistov in pristašev delovsko-kmečkega gibanja. Krepila se je enotnost partijskih vrst in zveza z množicami, ki so čutile vso težo zatiranja, draginje in brezposelnosti ter neposredno ogrožanje slovenske narodne samobitnosti.

Idejna propaganda in medsebojna povezanost med komunisti je bila zelo močna in nezlomljiva.

Tako je ocenjeval položaj tudi klerofašistični župan in obveščevalec na Ježici Franc Sever, ki je sedaj na begu v ZDA. Ta je budno spremljal vse naše akcije in o vsem poročal svojim klerikalnim prvakom in policiji. Imel je lastno obveščevalno mrežo. V nekem svojem poročilu navaja:

»Vse kaže, da se bodo skušali komunisti vriniti v vrste slovenske katoliške skupnosti, v fantovske in dekliške odseke. V tem pogledu obstoja prav posebna nevarnost za fantovske odseke v Polju (Zalog), Šmartnem pod Šmarno goro (Pirniče), na Ježici, na Črnučah, v Šentvidu, na Viču in seveda tudi v sami Ljubljani.«

Leta 1937 je Partija opravila ogromno delo. Rodilo se je delavsko-kmečko gibanje, ki se je hitro širilo in naposled v letu 1941. preraslo v Osvobodilno fronto slovenskega naroda.

Miha Čerin

O učnih uspehih I. polletja na šolah naše občine

Največ slabih ocen v 2. razredu gimnazije

Ob koncu I. polletja smo se pozanimali, kakšni so bili učni uspehi I. polletja naše občine. Predvsem smo hoteli zvedeti, kje so bili uspehi najboljši in kje najslabši, kje je bilo največ težav in spodrsljajev, kateri razred je za učenca najhujša preizkušnja itd. Pri tem nas je vodila želja, da bi bili podatki oziroma številke o učnih uspehih opozorilo, kje in kdaj je učenec potreben večje pomoči, večje skrbi.

Zvedeli smo, da so bili učni uspehi v osnovnih šolah razmeroma dobri. V osemletkah Borisa Kidriča in Mirana Jarca je bilo pozitivno ocenjeno 90 odstotkov učencev, v Dolu 88 odstotkov, v 2. osnovni šoli Vita Kraigherja 78 odstotkov, v 1. osnovni šoli Vita Kraigherja 75 odstotkov, v Črnučah 73 odstotkov. Povprečje učnih uspehov vseh navedenih osemletk znaša 84,68 odstotkov.

V osnovni šoli v Stožicah — ta še ni popolna osemletka, ker še nima urejenih dovolj prostorov — je bilo

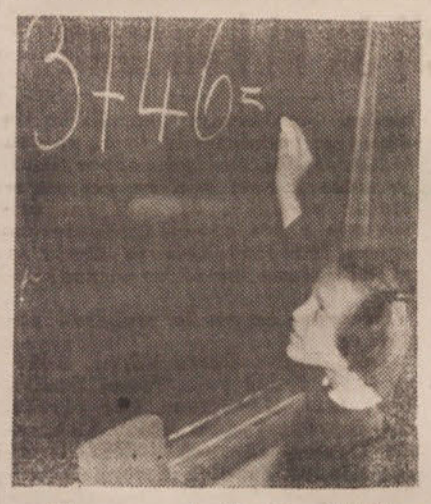

pozitivno ocenjenih 97 odstotkov učencev. Na Ježici, ki ima 4 razrede (s 4 vzporednicami) — 95 odstotkov; v Št. Jakobu, ki ima dva oddelka, pa 100 odstotkov.

Pri tem je treba upoštevati, da so učenci v nižjih razredih osnovne šole po navadi marljivejši, da se učijo manj predmetov in da jim starši lažje pomagajo kot v višjih razredih, ko je učna snov zahtevnejša. Zato so učni uspehi v nižjih razredih boljši.

Če pregledamo učne uspehe po razredih, vidimo, da od I. do VIII. razreda precej hitro upadajo. Slika teh uspehov v odstotkih je naslednja: prvi razredi — 97, drugi razredi — 96,5, tretji razredi — 91,2, četrti razredi — 93,54, peti razredi — 83,48, šesti razredi — 74,26, sedmi razredi — 70,75, osmi razredi — 78,84.

Primerjajoč uspehe IV. in V. razreda, opazimo znaten padec: za celih 10 odstotkov. Prav tako upade uspeh v šestih razredih.

Odkar smo naše šolstvo reformirali in priključili osnovnim prvim štirim razredom štiri razrede gimnazije, opažamo, da prehod iz 4. v 5. razred ni več tako težaven kot prej prehod v 1. razred gimnazije. Ta težava se je zdaj premaknila za razred naprej: med peti in šesti razred osemletke. V petem razredu je namreč še deloma razredni pouk, medtem ko je v šestem razredu pouk že izključno predmetni. Morda so tu še drugi momenti, kot na primer: manj zanimanja za posamezne učence, več predmetov in težavnejša snov, verjetno pa tudi še nekaj balasta v učnih načrtih.

Kaj pa gimnazija? Povsem razumljivo je, da so odstotki učnih uspehov v srednji šoli nižji kot v osnovnih šolah. V gimnazijskih razredih je snov težavnejša, zanimanje dijakov na razne »nešolske zadeve« pa iz leta v leto večje. To se zrcali tudi v spričevalih.

Učni uspehi prvega polletja so bili v naši gimnaziji naslednji: prvi razredi — 66,67, drugi razredi — 55,31, tretji razredi — 69,40, četrti razredi pa 66,32 odstotkov. Povprečen učni uspeh na vsej šoli znaša 64,50 odstotkov. Najboljši so bili tretji, najslabši pa drugi razredi.

Ob vsem tem se vprašamo, kakšni učni uspehi se obetajo našim šolam v drugem polletju.

To je težko predvideti. Izkušnje iz prejšnjih let kažejo, da so uspehi v drugem polletju navadno za 8 do 10 odstotkov boljši. Do konca leta se nekateri učenci »streznijo«, ker vedo, da izguba šolskega leta ni majhna stvar. K izboljšanju uspehov veliko pripomore dopolnilni pouk, ki ga šole navadno — če prej ne — vpeljejo v drugem polletju. V drugi polovici šolskega leta se po navadi poveča tudi zanimanje staršev za šolski napredek otrok, nekateri jim priskrbijo inštruktorje. Upoštevajoč navedeno, lahko računamo, da se utegnejo dvigniti učni uspehi do 95 odstotkov.

Odstotki o učnih uspehih nam seveda ne povedo vsega, ker kriterij ocenjevanja ni v vseh šolah enak. Razen tega so včasih pedagogi v prvem polletju nekoliko strožji, ker vedo, da učenci radi špekulirajo: če je šlo v prvem, bo šlo tudi v drugem polletju. Važno je predvsem to, kaj učenci znajo in kako so vzgojeni, česar pa ni moč do pike natančno izmeriti z redi in odstotki.

Zapisek o učnih uspehih v naših šolah končujemo z željo, da bi bil končni uspeh šolskega leta uspešnejši kot uspeh prvega polletja. Želimo, da bi se učenci in dijaki bolj potrudili pri učenju in da bi njihov napredek budno spremljali vsi, ki so jim dolžni pomagati na poti v življenje.

Diplomanti Dopisne srednje ekonomske šole 22. I. 1962

Šola s 4.700 učenci

Na območju naše občine deluje tudi šola, katere učenci — 4.700 po številu — so raztreseni po vsej Sloveniji. To je Dopisna šola v Likozarjevi ulici. Ustanovljena je bila na pobudo Glavnega odbora Zveze borcev, z namenom, da pomaga z dopisnim načinom šolanja tistim tovarišem in tovarišicam, ki zaradi udeležbe v NOB in prezaposlenosti v prvih letih socialistične izgradnje niso imeli možnosti za šolanje. Vsi ti lahko pridejo z njeno pomočjo do srednješolske kvalifikacije s tem, da opravijo izpite na srednji ekonomski šoli ali na srednji tehniški šoli. Na sliki vidimo skupino njenih diplomantov, ki so januarja letos naredili zrelostne izpite na srednji ekonomski šoli.

25 let organiziranega smučanja

V Dolu imajo letos v načrtu otvoritev 40-metrske skakalnice, občinsko prvenstvo v tekih in skokih ter meddruštvene tekme na Jančah

Ta mesec poteka 25 let, odkar se je zbralo na pobočju Ajdovščine nad Dolom 30 smučarjev, da se pomerijo med seboj v prvi organizirani tekmi.* Zmagovalca sta bila: Jože Jerman med mladinci in Lojze Johan med pionirji.

Ta tekma je bila važen mejnik v razvoju smučarstva v Zasavju. Smučanje je začelo izpodrivati sanke, ki so bile dotlej najbolj v rabi. Iz prve organizirane skupine smučarjev se je razvilo močno društvo, ki je vsako leto prirejalo tekme in budilo zanimanje za to športno panogo v vsem Zasavju.

Leta 1939 je bila pri Zalokarju v Zaborštu dograjena 25-metrska skakalnica, ki pa zaradi neugodne južne lege redkokdaj služi svojemu namenu.

Okupacija je prekinila delo društva. Mnogo smučarjev je odšlo v partizane, od koder pa se niso vsi vrnili: tovariši Pelc, Vreček, Zupančič, Učakar in Česen so padli za zmago ljudske revolucije.

Po vojni je prevzel in nadaljeval športne tradicije »Partizana«, ki je smučarje še posebno podpiral. S svojimi ekipami je nastopil na vseh povojnih republiških in državnih prvenstvih ter mednarodnih tekmah pri nas in žel lepe uspehe. Leta 1950 je postal Miro Kuhar državni prvak med mladinci v tekih. Imena Kuhar, Jerman, Velepec, Šimenc in Flere so se v časopisih neštetokrat omenjala med zmagovalci.

Društvo se je v svojem obstoju borilo z raznoterimi težavami. Primanjkovalo je finančnih sredstev. Tekmovalce so ovirali tudi nekateri starši. Zadnja leta, ko zime smučarjem niso bile posebno naklonjene, so člani zgradili smučarsko kočo na Jančah, ki pa so jo morali pozneje zaradi pomanjkanja

Skupina dolskih smučarjev po delovni akciji pred smučarsko kočo

denarja podreti. Na planoti pri Korentu nad Dolom so v zadnjih letih zgradili dve skakalnici (40-metrsko in 15-metrsko) in kočo. Ob robu planote so uredili tekaško progo. S temi objekti, ki so jih člani društva zgradili s prostovoljnim delom, so bili postavljeni temelji za reden trening, ki je pogoj za trajen uspeh.

Z združitvijo občin se je gmotno stanje društva izboljšalo. Društvo je deležno razumevanja in podpore, ki mu jo nudijo občinski ljudski odbor, občinski odbor SZDL in občinska zveza za telesno kulturo, pa tudi tovarna JUB v Dolu.

Društvo ima letos v načrtu otvoritev 40-metrske skakalnice, ki naj bi se ga udeležili najboljši slovenski smučarski skakalci, občinsko prvenstvo v tekih in skokih ter meddruštvene tekme na Jančah v počastitev in spomin padlih partizanskih kurirjev, ki so tod prenašali z Dolenjskega na Stajersko. Namen tekme bo tudi, da popularizira smučanje v teh krajih.

Med najzaslužnejšimi člani TD Partizana, ki mu gre zahvala, da je smučanje v Dolu doseglo take uspehe, naj omenimo na prvem mestu tajnika društva Jožeta Jermana, duhovnega vodjo društva in vzgojitelja vseh smučarskih generacij, ki so ponesle ime Dola širom po Sloveniji in Jugoslaviji. Prav tako zasluži pohvalo predsednik Vinko Kuhar, ki uspešno vodi društvo mimo vseh zaprek ter skrbi za množičnost in vzgojo mladega rodu.

»Partizanu« v Dolu želimo ob 25-letnici organiziranega smučanja še mnogo uspehov!

* Baje je prinesel prve smuči v Dol kmet Franc Laboda, ko je prišel po prvi svetovni vojni s Tirolskega.

Veseli »živ-žav« na Travni gori

Za zimske počitnice so nam šole in društvo prijateljev mladine v naši občini pripravile smučarski tečaj na Travni gori. Udeležili smo se ga pionirji in pionirke osnovne šole Borisa Kidriča ter pionirji in pionirke I. in II. osemletke Vita Kraigherja.

V nedeljo dopoldne nas je sopihajoči vlak odpeljal iz naše meglene Ljubljane proti Dolenjski. Šele od Grosupljega tja proti Kočevski so se pobelila polja. Vse bolj so bila posuta s snežnimi kristalčki, ki so se bleščali v zlatem soncu. Dve uri smo hodili od železniške postaje Žlebič. Najprej smo pustili za seboj vas Vinco, pred Novo Štifto pa smo zavili v breg in sprejel nas je gozd Travne gore. Vse več snega je bilo, dokler nismo iz gozda prišli na zasneženo jaso ter na njenem robu zagledali velik, lep turistični dom. V njem smo preživeli mnogo veselih uric.

Razdeljeni v štiri skupine smo se vse dni smučali v plesu belih snežink ter po belih poljanah Travne gore uživali lepote zimskega športa. Hrana nam je odlično teknila. Tudi zabave in smeha je bilo dovolj. Zadnji dan pred odhodom smo tekmovali v smučanju: dečki v slalomu, dekleta pa na nekaj krajši progi v plužnih zavojih.

Naslednji dan smo polni veselja in novih moči zapustili dom in Travno goro, ki nam je nudila mnogo razvedrila, in lepe bele poljane, kjer smo vriskali v smuku in vdihavali prečisti planinski zrak.

Mateja Musar

Udeleženci smučarskega tečaja na Travni gori

Iz krajevne zgodovine

„Deseti brat" na Vodovodni cesti

Naša občina je tesno povezana z zgodovino narodnoosvobodilne borbe. O tem pričajo spomeniki padlim borcem ter spominska obeležja na mnogih krajih in hišah, kjer so se v času ljudske revolucije odigravali pomembni dogodki. Tako obeležje je tudi na poslopju znane gostilne »Pri Fortuni« na Vodovodni cesti. V jeziku ljubljanskih ilegalcev se je ta hiša imenovala med narodnoosvobodilno borbo »Deseti brat«. Kako je prišlo do tega imena?

Poglejmo, kaj nam je pripovedovala tovarišica Krista Kelvišarjeva:

V gostilno »Pri Fortuni« so se že pred vojno shajali borci za pravice delovnega ljudstva. Tu je imela zavetišče »Vzajemnost«, od tod se je s partizanskih in skojevskih sestankov širila napredna misel med ljudstvo.

Med vojno — do leta 1944 — sem bila upravnica te gostilne. Pri meni so se shajali ilegalci. Ker je bila potrebna konspiracija, so si izmislili posebno geslo za vstop v moje prostore »Prišel sem po knjigo o desetem bratu«, je rekel neznanec, ki je hotel priti v sobo, namenjeno za sestanke. Po geslu sem spoznala, da je naš, in sem ga pustila noter.

Z geslom »Deseti brat« me je seznanila tovarišica Majda Peruzzi-Novak, članica vodstva VOS (varnostno-obveščevalne službe), s katero sem bila zelo tesno povezana in ki je bila vsak dan pri meni, dokler je niso zaradi izdajstva aretirali nekje pod Rožnikom. Ta tovarišica se je odlikovala z veliko hrabrostjo in požrtvovalnostjo, opravljala je važne obveščevalne naloge in je bila tako rekoč desna roka tovariša Štefana, komandanta VOS. Nanjo me vežejo lepi spomini, ker je bila zmerom vedra in nasmejana, kot tovarišica pa izredno dobra.

Po prej omenjenem geslu se je hiše prijelo ime »Deseti brat« — seveda so jo tako imenovali le ilegalci oziroma vosovci. Tu je bilo nešteto sestankov, na katerih so se kovali načrti za akcije, sem so prihajala poročila o akcijah, ki jih je Štefanov operativni štab napeto pričakoval. Tu je bil sedež udarne pesti borbene Ljubljane, ki je bila na ukaz Partije pripravljena udariti sleherni čas.

Živo se spominjam sestanka, ki mu je prisostvoval tudi pesnik Karel Destovnik-Kajuh. Po sestanku je recitiral svoje pesmi. Tovariši so ga poslušali s stisnjenimi pestmi. Ko je recitiral pesem »Mati padlega partizana«, se je marsikomu izmed nas zasvetila solza v očeh. Še zdaj ga vidim, kako je stal pred nami in kako mu je iz prsi privrel stih:

»Za kar sem umrl, bi hotel
še enkrat umreti...«

Prijeten večer bivših internirancev za Bežigradom

Ob koncu minulega leta je bilo mnogo proslav in srečanj, saj smo praznovali zaključek jubilejnega 1961. leta, 20. obletnico vstaje jugoslovanskih narodov. O večjih proslavah in srečanjih je poročalo že dnevno časopisje. Zato je prav, če posvetimo nekaj vrstic enemu izmed prijetnih večerov, ki jih ni v tisku nihče omenil.

Dne 24. decembra zvečer so se sestali bivši interniranci in zaporniki iz bežigrajske občine, ki so prestali italijanske zapore in taborišča, mnogi izmed njih pa tudi nemška taborišča. Srečanje je organiziral občinski odbor Zveze borcev.

Najprej so se v svečani tišini spomnili tovarišev in tovarišic, ki jih ni več med nami, ki so za zmerom ostali v Gonarsu, Renicciju, Trevisu, Padovi, na Rabu. Nato so začeli posamezniki pripovedovati svoje spomine, kar naj bi bilo uvod v sistematično zbiranje dokumentacije o boju in trpljenju naših ljudi za žicami in rešetkami. Navzoči so z razumevanjem sprejeli predlog, da se v okviru občinske sekcije internirancev zberejo vsi spomini na nekdanje dni, ko so jih fašisti odtrgali od njihovih najdražjih in jih odgnali v daljne tuje kraje, da bi tam ostali za zmerom in umirali kot sužnji »novega reda«.

Sledil je sproščen pogovor, iz katerega je zvenel ponos, da niso bili zgolj interniranci in zaporniki, ampak tudi borci. Fašisti so jih bili aretirali kot aktiviste Osvobodilne fronte, ki pa so ji ostali zvesti tudi v najhujših dneh, ko so bili v očeh taboriščnih komand le številke. Po kapitulaciji Italije so si mnogi izmed njih pod vodstvom partijske organizacije sami utrli pot v svobodo in se priključili partizanom. Nekaterim se je posrečilo, da so se pretolkli do domovine, drugi so se borili v Italiji, v italijanskih partizanskih enotah. Spomini le-teh so najbolj zanimivi. Kaj vse je doživel naš človek, ki se je zatekel v Apenine in druge gore na Apeninskem polotoku! Znašel se je med tujimi ljudmi, ki pa so mu postali kmalu domači, saj ga je družila z njimi velika osvobodilna ideja, boj proti fašizmu, največjemu zlu človeštva.

Prav bi bilo, če bi boju naših ljudi na tujih tleh posvetili več pozornosti, saj so se borili za iste cilje kot partizani v domovini, hkrati pa so pomagali ustvarjati trdno podlago za sodelovanje s svobodoljubnimi ljudmi drugih narodnosti.

O vsem tem so se pogovorili bivši interniranci izza Bežigrada in se razšli s prijetno zavestjo, da so doživeli lep večer. *Š.*

Priprave za načrt komunalne izgradnje v letu 1962

Spet smo sredi priprav za sprejem predloga o gospodarskem načrtu občine in predloga o proračunu za leto 1962. Za občane so najbolj zanimivi komunalni problemi, čeprav je važnejši tisti del, ki obravnava proizvodnjo. Ta namreč ustvarja sredstva med drugim tudi za negospodarske investicije oziroma za komunalne potrebe.

Poglejmo, kakšen predlog je pripravil svet za gradbene in komunalne zadeve občine.

Že uvodoma je treba povedati, da so člani sveta tudi letos ubrali podobno pot kot lani, pot, ki so jo na nekaterih zborih volivcev kritizirali. V plan so namreč sprejeli najnujnejša dela ne glede na to, koliko sredstev je na razpolago. Nekateri občani so proti takemu planiranju, ki nima zagotovljenega finansiranja. Menijo, da jih s takim planiranjem zavajajo. To povzroča hudo kri predvsem na kraju leta, ko ugotavljajo, da nekatera izmed planiranih del niso izvršena.

V tem je precej resnice in tega bi se morali zavedati tudi člani našega komunalnega sveta, ki so na teh sejah vsakokrat povečavali število komunalnih objektov, ki naj bi jih letos zgradili. Pri sestavljanju predloga za letni plan namreč ne gre za **seznam** potreb, temveč za delo, ki smo **ga v okviru razpoložljivih sredstev** letos sposobni napraviti. Svet namreč predlaga, da bi uredili Pleteršnikovo, Jakšičevo, Trstenjakovo, Podmilščakovo, Triglavsko, Vojkovo, Bežigrajsko, Ptujsko, Posavskega ulico, Ulico padlih borcev in Črtomirovo ulico. Nadalje predlaga, da bi uredili križišče pred Žalami in levi hodnik Linhartove ceste, nekaj cestišč v Savskem naselju in hodnik na Ježici. Predlaga tudi začetek gradnje nove ceste iz gramoznice v Stožicah na Titovo cesto. Nekatere ceste naj bi zgradili v makadamu, nekatere v navadnem asfaltu, nekatere pa v asfaltbetonu. Vse to bi stalo 202,100.000 din. Nadalje predlaga gradnjo konzumnih vodovodov v Savljah, v Tomačevem, na Ježici, po Koželjevi ulici in po novih ulicah ob novih stanovanjskih zgradbah. Predvideva tudi začetek gradnje vodovoda Črnuče—Dolsko. Vse to bi stalo letos 66,100.000 din.

Javno razsvetljavo naj bi po tem predlogu uredili v Jakšičevi, Trstenjakovi, Pleteršnikovi, Janševi, Samovi, Topniški, Vojkovi, Linhartovi in Bežigrajski ulici ter v Črnučah. Stroški: 22,000.000 din.

Za nadaljevanje gradnje velikega zbiralnega kanala, ki smo ga začeli graditi lani od Stadiona proti Ježici, naj bi dali 150 milijonov dinarjev, 20 milijonov dinarjev pa naj bi potrošili za drugo kanalsko mrežo.

Za parke, nasade in pokopališča naj bi potrošili 7,250.000 dinarjev, za ureditev trolejbusnih postaj na Črnučah pa 20,000.000 dinarjev.

Vse to skupaj znaša 487,450.000 dinarjev.

Razen tega je svet za gradnje in komunalne zadeve predvidel stroške, ki bremenijo proračunske dohodke občine, in sicer: za vzdrževanje cest, kanalizacijo, snago, javno razsvetljavo ter za vzdrževanje parkov in nasadov 70,600.000, za geodetska dela, katastrsko izmero in urbanistične načrte pa 41 milijonov; skupno torej: 111,600.000 dinarjev.

Svet je nadalje ugotovil, da je od lani ostalo nekaj neporavnanih računov, in sicer za okrog 60 milijonov dinarjev, ki jih je treba letos prvenstveno poravnati, vendar so ti stroški že zajeti v prejšnjih zneskih.

Skupno je torej vseh stroškov 699,050.000 din.

Kje bomo dobili ta sredstva? Okroglo 100 milijonov dinarjev bo šlo lahko na račun proračunskih dohodkov. To so v glavnem vzdrževalna dela in načrti. Okroglo 150 milijonov dinarjev bomo zbrali iz komunalnega prispevka. Cestni sklad ima 12 milijonov dinarjev, podjetje Cementar pa ima za novo cesto od gramoznice proti Titovi cesti okroglo 10 milijonov dinarjev. Posojila v občinskem investicijskem skladu ne bo moč dobiti, ker bo letos zelo malo tega sklada ostalo za občinske potrebe. Tudi drugod ne bo moč dobiti posojila, če bi ga pa lahko, bi se najbrž premislili zaradi previsokih obresti, torej imamo zagotovljenih le okrog 272 milijonov dinarjev.

O tem problemu bomo razpravljali na zborih občanov in proizvajalcev, preden bo šel na sejo ljudskega odbora. Potem bo moral o sklepih zborov svet za gradbene in komunalne zadeve ponovno razpravljati in predložiti ljudskemu odboru realen plan. V novem predlogu pa bo moral vsekakor upoštevati tudi investicije v zvezi z obvoznimi cestami, dokler ne bo zgrajen podvoz na Titovi cesti.

S. K.

S sprejema nosilcev »Spomenice 1941« v Festivalni dvorani na Gospodarskem razstavišču ob dnevu JLA

Akcija za združevanje sredstev gosp. organizacij še ni končana

V prejšnjih številkah Zbora volivcev smo poročali, kako poteka zbiranje sredstev gospodarskih organizacij za Zdravstveni dom Bežigrad in trolejbus in koliko gospodarskih organizacij je že podpisalo pogodbo.

Naknadno so podpisali pogodbo še:

	din
»Kamin« Stožice	470.000
»Gostinsko podj. Bežigrad«	235.000
»Gostišče na Brinju« . . .	39.000
»Gostišče Tavčarjev dvor« .	60.000
»Bife Rašica«	36.000
»Gostišče Stadion«	66.000
»Gostišče Planica«	80.000
»Gostišče Janševa klet« . .	99.000
»Gostišče Bežigrajski hram«	96.000
»Bfe Šibenik«	86.000

15 gospodarskih organizacij pa kljub večkratnim razgovorom z njihovimi predstavniki pogodb še do danes ni podpisalo in to za znesek 15,725.548 din. Občinski odbor SZDL je naslovil apel tudi na vse samostojne obrtnike, da tudi oni prispevajo v isti namen 2,2 % davčne osnove leta 1960. Tudi ta akcija še ni zaključena ter se bo še nadaljevala.

Do sedaj so pa že podpisali pogodbo:

Turk Franc, Ogrin Viktor, Adžaga Božo, Nučič Jože, Pertot Danilo, Snoj Jože, Boc Franc, Boc Slavko, Boc Branko, Vodnik Anton, Habjančič Danica, Devetak Jožefa, Gračner Edvard, Zapušek Anton, Miklavčič Leopold, Šimenc Ankica, Širok Minka, Luin Alojzij, Kunovar Stanko, Lapuh Mihael, Čamernik Stanko, Cihlar Antonija, Saje Pavla, Kunaver Franc, Eržen Jože, Seršen Miroslav, Vaca Rudolf, Pančur Ivan, Kunaver Marija, Rajšter Nives, Erjavec Janez, Erjavec Rozalija, Tome Ignac, Valjavec Dimitrij, Levstek Stanko, Koderman Vinko, Kurent Viktor, Madjar Ernest, Djura Štefan, Dovžan Dušan, Klančnik Vinko, Zakotnik Blaž, Pugelj Dana, Bernik Milan, Bernik Ivan, Hostnik Terezija, Dobovišek Nada, Sedej Leopold, Martinčič Frančiška, Grošelj Sabina, Bohinc Pavle, Požun Stanislav, Jurgele Marija, Smrekar Ivica, Filipič Milan, Veber Marija, Osredkar Franc, Hanjšek ing. Stane, Krašovec Ivan, Romih Bojan, Staut Gregorij, Kostanjšek Ivan, Penca Josip, Arnšek Anton, Krušič Leopoldina, Mlinar Adolf, Strukelj Marija, Strukelj Leopold, Korošek Julijana, Lipnik Marjeta, Bric Leopold, Trkman Franc, Kaplan Fani por. Černič, Čamernik Bogomir, Drofenik Mara, Kmetič Stanislav, Aleš Franc, Trček Alojzij, Hvastja Antonija, Kos Martina, Heuffel Jože, Heuffel Marija, Semen Ignac, Pečnikar Janez, Škof Slavica, Pavlin Ivan, Sever Janez, Žvan Milena, Zupančič Leopold, Primožič Janez, Keržič Franc, Mavsar Franc, Jerko Franc, Jerko Marija, Narat Frančiška, Bahč Ivan, Pavlin Stanko, Hrovat Tatjana, Vidmar Ivana, Lavrič Pavel, Sebenik Anton, Šimenc Hinko, Smrke Konrad, Peterc Valentin, Snoj Franc, Rogelj Slavko, Valant Jakob, Jerko Stojan, Perne Ignacij, Kovač Ivan, Furlan Jože, Dornik Franc.

Skupno 1,045.914 din.

V prihodnji številki bomo pa objavili imensko, katere gospodarske organizacije pogodb sploh še niso podpisale in katerim je že potekel rok plačila. Enake podatke bomo objavili za samostojne obrtnike.

Komisija za pripravo statuta občine pričela delati

Komisija, ki jo je imenoval ljudski odbor za pripravo statuta občine Ljubljana-Bežigrad, je imela svojo prvo sejo 12. februarja. Člani komisije, ki jo sestavljajo vidnejši politični delavci v občini, so se zedinili, da bodo delali v petih komisijah. Za predsednika družbeno ekonomske podkomisije je bil izbran tov. Stane Hrovat, predsednik občinskega sindikalnega sveta; za predsednika podkomisije družbenih služb tov. Božo Robida, predsednik sveta Zdravstvenega doma Bežigrad; za predsednika podkomisije za družbeno politične organizacije je bil izbran tov. Mile Samardžija, predsednik občinskega odbora SZDL; za predsednika podkomisije za občinsko skupščino in njene organe tov. Ivan Levstek, tajnik občinskega ljudskega odbora; za predsednika podkomisije za krajevne skupnosti, zbore občanov itd. pa tov. Miran Blaha, predsednik Stanovanjske skupnosti Savsko naselje.

Komisija se je zedinila tudi o tem, da bodo podkomisije poiskale še zunanje sodelavce, tako da bodo imele po 5 ali 6 članov. Na prvem sestanku bodo proučile vse razpoložljivo gradivo o pripravah za občinske statute, nato pa bodo sestavile vsaka svoj delovni program.

Za predsednika občinske komisije so člani izbrali predsednika občinskega ljudskega odbora tov. Staneta Komana.

Občine imajo tudi sedaj svoje statute, vendar ti niso prilagojeni današnji stvarnosti, čeprav so jih z leti dopolnjevali. Z njimi je tako kot z našo sedanjo ustavo. Z dopolnjevanjem jo nismo mogli bistveno spremeniti, to pa pomeni, da ni več sodobna. Razvoj družbene samouprave je prinesel s seboj novo delitev dela in dohodka in s tem nove odnose v proizvodnji in potrošnji. Te spremembe bodo uzakonjene v novi Ustavi Federativne socialistične republike Jugoslavije, v komunah pa bodo uzakonjene v novih statutih.

Statut občine je osnovni akt, predpis občine. V njem bo predpisana organizacija občinske skupščine in njenih organov, organizacija družbene samouprave in vloga družbeno političnih organizacij. V njem bodo odredbe, ki bodo zagotovile občanom neovirano in ustvarjalno delovanje, odredbe, ki jim bodo zagotovile politične in druge pravice.

LJUDSKO POSOJILO v občini Bežigrad

Na razširjeni seji občinskega odbora SZDL Ljubljana-Bežigrad, ki je bila 18. januarja, so obravnavali finansiranje in nekatera druga aktualna vprašanja šolstva v naši občini. Po obravnavi so med drugim sklenili, da je treba proučiti možnost razpisa ljudskega posojila za gradnjo šolskih objektov.

Letos bo namreč močno primanjkovalo sredstev za šolstvo, zlasti za investicije. Uvedena je amortizacija šolskih objektov in opreme, za kar bo treba pripraviti okrog 21 milijonov dinarjev. Uvedli bomo nove šolske oddelke in povečali osebne dohodke prosvetnih delavcev. Letos bomo morali finansirati tudi vajenske šole, kar nas bo stalo okrog 52 milijonov dinarjev. Vsi ti novi stroški bodo zahtevali polovico vseh občinskih proračunskih dohodkov poleg 10-odstotnega proračunskega prispevka na osebne dohodke, ki gre v šolski sklad po zveznem predpisu.

Lani smo razen teh 10 % ločili v šolski sklad še 40 % vseh proračunskih prispevkov občine. Pri tem smo lahko namenili 44 milijonov za investicije v šolstvo, letos pa ne bo najbrž ostalo v skladu ničesar za investicije.

Občinski ljudski odbor je v zvezi s tem na seji dne 26. januarja sklenil predpisati 15-odstotni dopolnilni proračunski prispevek s tem, da gre 5 % tega prispevka za investicije v šolstvo. Na ta način bomo dobili okrog 35 milijonov dinarjev, potrebujemo pa najmanj 155,500.000 dinarjev in sicer:

za začetek gradnje telovadnice v Savskem naselju	50,000.000
za dovršitev šole in telovadnice v Stožicah . .	80,000.000
za dovršitev telovadnice v Črnučah	22,000.000
za načrte telovadnice v Dolu	1,500.000

Razlika, ki ni pokrita, znaša torej 118,500.000 din. Na bančno posojilo ni mogoče računati, prav tako ne na posojilo iz občinskega investicijskega sklada, ker bo ta sklad močno angažiran z obveznostmi za izgradnjo objektov, ki so medobčinskega pomena, kot je n. pr. podvoz, toplarna, bolnišnica itd.

Zaradi takega stanja je razumljiv predlog, naj odbor razpiše ljudsko posojilo za izgradnjo šolskih objektov, predvsem telovadnic, zlasti tudi zato, ker je znano, da odstotek telesno nerazvitih in deformiranih otrok tudi v naši občini stalno narašča. Obveznice ljudskega posojila naj bi kupovale gospodarske organizacije in posamezniki. Bile bi po 200, 500, 1000, 100.000 in 500.000 din. Vprašanje je, kdaj bi ljudski odbor posojilo vrnil? Morda bi bilo primerno, da bi ga posamezniku vrnil v 5 letih, gospodarskim organizacijam, zavodom in drugim pa v 10 letih. Vprašanje je tudi, kakšna naj bo obrestna mera.

O vsem tem in o tem, ali naj odbor ljudsko posojilo razpiše ali ne, naj odločijo občani sami, in sicer na zborih, ki jih bo sklical občinski ljudski odbor zaradi sprejemanja gospodarskega načrta in proračuna občine za leto 1962. Dobro bi bilo, da bi občani in proizvajalci svoje misli in predloge poslali našemu časopisu.

Stane Koman

Letošnje možnosti investicijskega sklada

Čeprav še ne moremo ugotoviti, s kolikšnimi sredstvi bo letos razpolagal občinski sklad (ker gospodarske organizacije še niso sprejele zaključnih računov za leto 1961), vendar vse kaže, da jih bo manj kot lani.

Po tej še netočni oceni bo občinski investicijski sklad letos razpolagal z okrog 170 milijonov sredstev za investicije. To številko si je vredno zapomniti tudi zato, da gospodarske organizacije ne bi računale na ugodno rešitev prošenj, čeprav zahtevajo malo in čeprav jim je bilo predhodno že kaj obljubljeno.

Ljudski odbor ima na račun letošnjih sredstev še nekaj lanskih obveznosti oziroma dolgov. Tako je n. pr. sprejel obveznost financiranja nove tovarne ravnega stekla v Novem mestu v višini 17,220.000 dinarjev, kar so storile tudi vse občine v LR Sloveniji. Nadalje je dal zagotovilo Narodni banki, da bo letos še naprej finansiral izgradnjo prostorov Avtomehanike, ki se je morala preseliti zaradi podvoza, v višini 15 milijonov dinarjev. Po planu okrajnega ljudskega odbora bo treba zagotoviti približno toliko sredstev kot lani oziroma okrog 38 milijonov dinarjev za finansiranje podvoza in kmetijstva. V Savskem naselju stoji nedokončan obrtniški center, ki zahteva za nadaljevanje 47 milijonov dinarjev. Na že odprtem potrošniškem centru v Vojkovi ulici in skoraj končanem potrošniškem centru v Savskem naselju je dolga 7 milijonov dinarjev. Razgovarjamo se o kreditiranju elektroindustrije v sklopu Iskre z 80 milijonov dinarjev. Če seštejemo vse te obveznosti skupaj, potrebujemo okrog 204 milijone dinarjev investicijskih sredstev, imamo pa jih po približni oceni samo 170 milijonov.

V tem predlogu ni torej nobene nove gospodarske investicije, razen investicije v elektroindustrijo, konkretno v tovarno Tela, in to pomeni, da letos ne more nobena gospodarska organizacija v občini, razen Avtomehanike in Tele računati na to, da bi dobila kredite iz občinskega investicijskega sklada niti za soudeležbo na natečaju niti za direktno izgradnjo.

Ta situacija nam bolj kot kdaj koli narekuje združevanje prostih skladov gospodarskih organizacij za medsebojno kreditno pomoč. Upamo, da bo letos več razumevanja za tako akcijo, kakor ga je bilo lani.

Zbor volivcev

Izdaja Občinski odbor SZDL Ljubljana-Bežigrad — Ureja uredniški odbor — Glavni in odgovorni urednik France Šušteršič — Za upravo odgovarja Ljubo Brezigar — Naslov uredništva in uprave: Ljubljana, Parmova ulica 33 — Tiska tiskarna »Toneta Tomšiča«